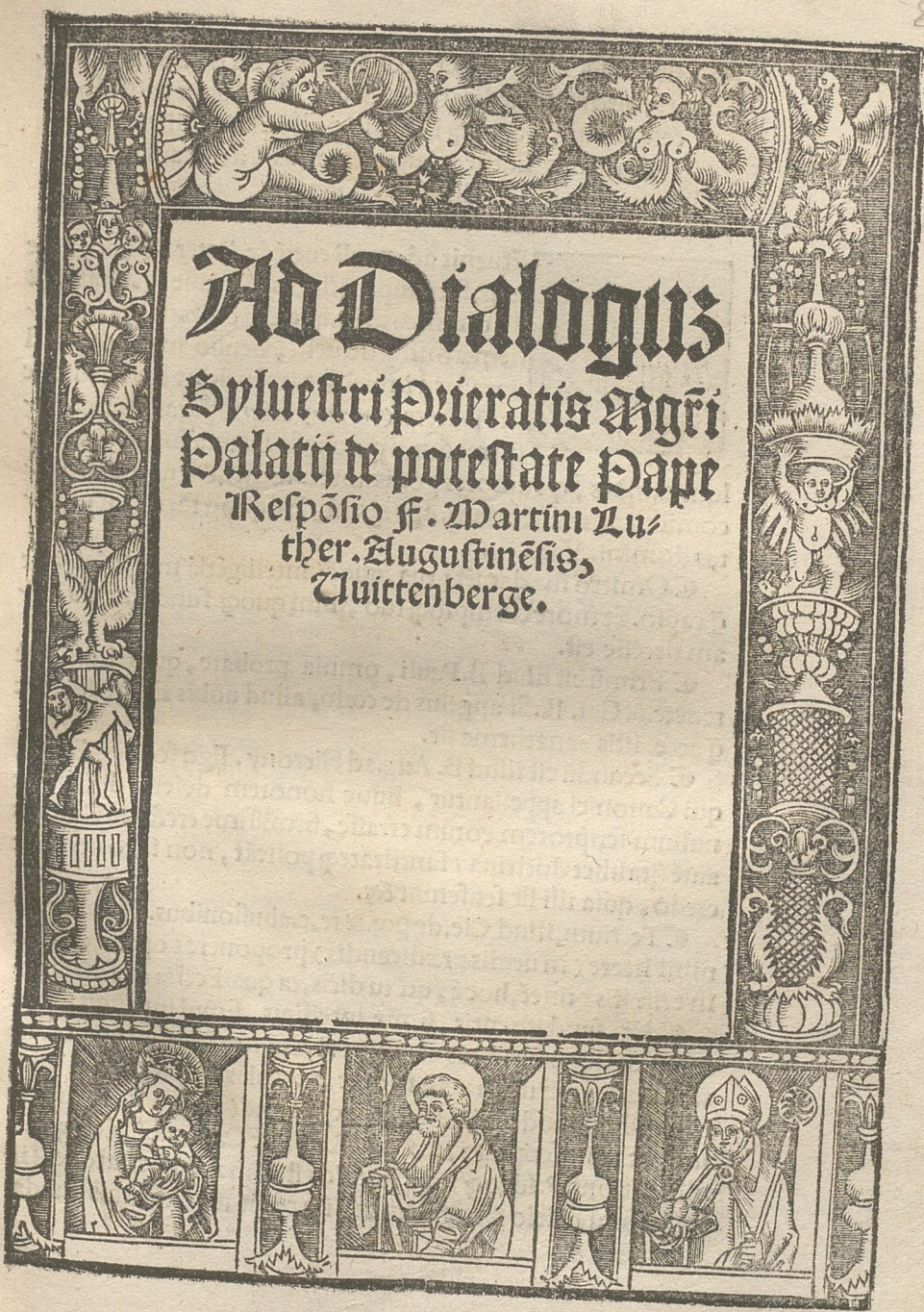

Georg 539

Georgs-B.

Ad Dialogus
 Sylvestri Prieratis Angri
 Palatii de potestate Pape
 Respōtio ff. Martini Luz
 ther. Augustinēsis,
 Quittenberge.

REVERENDO IN CHRISTO PATRI, SYLVESTRO PRI-
erati, ordinis Prædicatorū, Sacræ Theologiæ Professori
celeberrimo, Sacriq; Palatii Apostolici Magistro, F.
Martinus Lather Augustinianus, æternam in
Christo Salutem.

Erue[n]it ad me Reuerēde Pater, Dialog⁹ ille
tuus, satis superciliosus, & plane tot⁹ Italic⁹ &
Thomisticus. In quo etsi caularis, te iam se-
nem armisq; desuetū, denuo meis uerbis ad
certamen impelli, tamen uelut Entell⁹ ille de
me Darete (ut ais) referre paras uictoriā in-
sperato. nisi q; eo ipso Darete magis q; Entel-
lum exhibes, q; rumores ponis ante salutem, & (ut dicitur) En-
comium ante uictoriam. Age igitur, fac quod facis, fiat uolun-
tas domini. Vale.

¶ Omitto fundamēta tua, quorū intelligētiā magis suspicor
q; capio. Et more exemploq; tuo, mihi quoq; fundamenta iaci-
am necesse est.

¶ Primū est illud B. Pauli, omnia probate, quod bonū est
tenete. & Gal. II. Si angelus de cœlo, aliud uobis Euāgelisauerit
q; accepistis, anathema sit.

¶ Secundū est illud B. Aug. ad Hierony. Ego solis eis libris,
qui Canonici appellantur, hunc honorem deferre didici, ut
nullum scriptorem eorum errasse, firmissime credam. Cæteros
autē q̄ralibet doctrina / sanctitateq; polleāt, non ideo uerū esse
credo, quia illi sic senserunt &c.

¶ Tertium, illud Cle. de pœ. & re. c. abusionibus. Quæstorib⁹
nihil licere (in uenijs prædicandis) proponere populo, q; quod
in eorū lris ptinet, hoc ē, qd tu dicis, ea quæ Ecclia de sctō facit.

¶ His fundamentis, si me intelligis, simul intelligis, totū
tuum dialogū funditus euersum. Nam tu perpetuo uerborum
textu, non nisi nuda uerba ponis, aut solas opiniōes Diui Tho-
mæ mihi nunc demū decantas, qui aque (ut tu) nudis uerbis
incedit, sine scriptura, sine patrib⁹, sine Canonib⁹, deniq; sine
ullis rationib⁹. Ideoq; meo iure, id est Chriana libertate, te & il-
lum simul reiicio & nego. immo ita cogit me autoritas funda-

STRO PRI
Professori
stro, F.
am in

Dialogus ille
totus Italicus &
ris, te iam se
neis uerbis ad
Entellus ille de
as uictoria in
magis quam Entel
ut dicitur) En
cis, fiat uolun

magis suspicor
damenta iaci

quod bonum est
Euangelisauerit

olis eis libris,
erre didici, ut
dam. Caeteros
ideo uerum esse

s. Quastoribus
populo, quod
a de fetio facit
intelligis, totum
tuo uerborum
iones Diui Tho
) nudis uerbis
ibus, denique sine
berrate, te & il
toritas funda

menti primi & tertii, & suadet exemplum Augustini in fundamēto Secundo. Nam si apud Iureconsultos uerbiū recipitur. Turpe est Iurista loqui sine textu, tu uide, quod sit honorificum Theologum (qui maxime omni debet) loqui sine textu, quem Apollus iubet calcetum esse pedibus, in preparatione Euangelii, & Episcopum potestatem, non in Syllogismis & opinionibus hominum, Sed in doctrina sananimitate ea, quam alibi diuinitus inspiratam uocat. Hoc enim consilium si fuisset seruatum, minus nunc Ecclesia haberet inutilium questionum & opinionum. & plus Euangelii, & Christianae ueritatis.

¶ Iam accedamus & iudicemur simul.

¶ Primo. Quatuor falsitates in tribus primis conclusionibus a me comprehensas pronuncias. Primam, quod saluator impossibile iusserit, scilicet fideles omni tempore habere actum penitentiae, interioris uel exterioris. Cum enim dicat. Agite, non loquitur de habitu, ali interiori poenitentia, quae sola perpetua est, & consequenter loquitur de actuali interiori uel exteriori. Agere enim uel actus, uel non sine actu est. ¶ Haec tua. Vere tua sunt. i. adeo Scholastica & Thomistica/immo Aristotelica, ut me pigeat & tadeat ea confutare. Rogo, ubi hic Scriptura, patres, aut Canones sonant? Deinde miror, quod iuxta Peripateticam istam Theologiam, uerbum illud agite, non ad solam internam actionem retulisti. Item, quod si & ego tua industria usus, te calumniarer & dicerem. Omne uitam (quod ego posui) non esse idem, quod omni tempore (quod tu interpretaris) Sed tamen admitto, nec duriter agam tecum, reuerbor canos tuos & dignitatem tuam, Rem ipsam tueri conabor.

Ideo paulo fusi hic tecum fabulabor, ut iam secundo totum tuum Dialogum subuertam.

¶ Primum, falleris Reuerende pater in uerbo, agite, quasi id actum importet, quem praeter habitum distinguas. Idem est enim, agite poenitentiam, quod, poeniteat uos, seu, ut ausus est interpret latinus, act. II. Poenitemini & saluamini &c. Nam & graeci Metanoite (quod poenitentiam agere, transferunt) respiscite, seu ad mentem & cor redite, significat.

¶ Secundum, habitualis illa poenitentia, nec a uobis intelligibilis/nec uulgo tradibilis, nulla est apud me, Sed a uobis conficta ex Aristotele. pferim, si qualitate quandam in anima perpetuam & ociosam intelligitis, aut doce eam ex Scrip, Patribus, Canonibus

bus, ratiōib⁹. Nolo (ut scias) te, aut S. Thomā, nudos habere Magistros, in his reb⁹, quæ ad animā pertinet, quæ solo uerbo dei uiuit & pacif⁹, ideoq; unus est eius Magister Christus. Hunc aut̄ in te loquentē non audio, Sed Aristotelem & hominem.

Tertiū, pessime facis, q̄ negas, saluatorē impossibilia iussisse, plusq; pessime facis, q̄ hoc falsitatē audes appellare. Id̄o em̄ semper orare oportet, Dimitte nobis debita nra, q̄a nūq; facimus, aut implem⁹ mādata dei. Nec possum⁹ in hac uita implere. Sicut B. Aug. locupletissime p̄tra Donatistas & Pelagianos testat̄. Sed & Paul⁹ Ro. VII. q̄ritur se captiuari in legum peccati, & nō facere bonū, quod uult. Similiter & Gal. V. Caro cōcupiscit aduersus spiritū, & spirit⁹ aduersus carnē. Hæc em̄ sibi aduersantur, ut non ea quæ uultis faciatis. Istæ sunt inimicitia, quas posuit deus inter semen serpentis & semē mulieris. i. inter carnem & spiritū, inter cōcupiscentiā & charitatē. Qd̄ ergo nō omni tempore poenitem⁹ & respiscim⁹/uitiū ē, licet impossibile sit fieri. Cōclufit em̄ deus om̄es sub peccatū, ut omniū misereatur.

¶ Quartū, Om̄es Doctores Eccl̄iastici sentiūt mecū, null⁹ aut̄ tecū. Sic em̄ B. Aug. totā fideiū uitā, crucē & martyriū esse pronūciat. Quēadmodū & Job VII. Militiā seu tentationē uocat, uitam hominis super terrā. Et B. Bern. Stare in uia dei, & nō p̄ficere, est deficere. Et alibi Vbi incipis nolle fieri melior, definis esse bonus. Et hoc est, qd̄ in Psal. Vita iusti uocatur, uia, semita, nō domus aut status, ut uitam eius quēdam cursum, & nō statum esse doceat. Sicut de Christo oim̄ iustorū archetypo dicit. Exultauit ut gygas ad currendā uiam. Sed hanc uiam semper currere, nō potest homo, nisi dilatef cor eius. iuxta illud, uiam mand. t. cu curri, cum dilatasti cor meū. Hæc est illa Renouatio mentis, quā Ap̄tus Paul⁹ (non ut tu) intermittendā, sed de die in diem, de claritate in claritatē, in eandem, quæ in Ch̄so est, formā p̄mouēdā docet. Sed nō ex nobis, immo sicut a spiritu dom̄i & c. quia præceptum est impossibile & c.

¶ Quintū, In om̄i bono opere, potius agunt, q̄ agunt filii dei, sicut Ro. VIII. dicit. Qui spiritu dei agunt, hi filii dei sunt. Et ea opera (oim̄, qui remotiorē Theologiā gustauerūt iudicio) sunt optima, quæ sine nobis, in nobis operatur Christus. et ea fere pessima, quæ iuxta Aristotelis pessimā doctrinā, nobis eligen-

tibus, & (ut uocant) libero arbitrio mediante/operatur. Sic enim fit, ut optime ieiunet, qui alia meliora meditatus, ne cogitat quidē an ieiunet. Hic enim longissime omnium, ab edendi cupiditate separatur. Non autē ita, qui se sentit & proponit ieiunare. Ita qui sancta meditatur, aut ea, quæ suæ sunt uocationis, operatur intentus, quibus, cum a uitiis abstrahit, uel abstractū cōseruat, sine dubio uerissime pœnitet, si tamē id amore dei, nō sui causa faciat. Quia id demū est uiuā & uerā pœnitentiā agere, animū a uitiis propter deū separare, & separatū seruare, magisq; separare. Tu uero, qui sacramentalē illam & initialem pœnitentiā ob oculos tantū uersas, cuius feruor & tumultus durare non potest, sine miraculo, inuenisti impossibilitatem.

¶ Secundā falsitatē meā ita pronuncias. Verbū Christi dicentis, pœnitentiā agite, nō potest intelligi de sacramentali pœnitentiā. Hanc falsitatē esse, sic ostēdis. Tripliciter (inquis) pœnitentiā dici cōsueuit, Primo est uirtus quædā, cuius obiectū est peccatū, sub rōne emēdabilis, act⁹ uero eius est dolor uolūtatis de peccato, Ipsa uero est habitus moralis / eliciēs dictū actum, respectu prædicti obiecti. Secūdo pœnitentiā est sacramētū, cuius partes sunt, Contritio, Cōfessio, satisfactio. Tertio accipitur uulgariter, p satisfactioe iniūcta a sacerdote, & omī carnis mortificatione &c. Hæc Syluester.

¶ Martinus. Iste ne est quæso Cæstus ille immani corpore Entellin⁹, quo audaculū hunc Dareta, cœuentabis? Doleo & iam pœniteo, me adeo ptempisse quendam tuæ sectæ patrem in nostra Germania, qui ptra meas easdē Positiōes, & ridicule, & inepte pugnauit. Longe tamē acuti⁹ & docti⁹ q̄ tu. Et nisi canos tuos uererer (sicut me decet) profecto hanc tuam distinctionē, pro dignitate tractarem

¶ Primo, quis dedit tibi, aut Diuo Thomæ hanc potestātē, ut uerbū simplicissimū / simplicissimi & unici Doctoris Ch'i, in tres diuideres sectas? Hocine est Scripturā interpretari, an potius dilacerari? Qua Scrip. quibus patribus, quibus rōnibus hanc distinctionem stabiles quæso Thomæ, non credo. Syluestrum, & si Palatii Magistrum, nego.

¶ Secundū, iterum rustuas Aristotelicā philosophiā de uirtute morali, de obiecto, de actu elicitō. quasi ego talia nunq̄ audie-

rim, deinde quæ talia sunt, ut in populo doceri non possint, nec ad Scripturæ intelligentiam utilia, portenta dumtaxat uerborum, non nisi ad contentiones fouendas conficta.

¶ Tertio, pœnitentiã uirtutẽ dolorem uoluntatis definis. Qua rogo autoritate? Tua? Quid hæc ad Martinum?

¶ Quarto, quod est oim acutissimũ, immo immanissimus castus Entelli, q̄ pœnitentiã primo mō uirtutẽ distinguis, a pœnitentia tertio modo, quã uocas, omnẽ carnis mortificationem. Ergo pœnitentia uirtus nõ mortificat carnẽ: Quid ergo facit? Uiuificat carnẽ? uel sinit uiuere carnẽ? Quod aut non mortificet carnẽ, tua illa pbat acutissima distinctio, quia pœnitentia primo modo nõ est pœnitentia tertio modo. Hoc sic intelligo. Pœnitentia dolor uoluntatis, q̄ uere mortificator carnis est, nõ mortificat carnem. Si hæc German⁹ diceret, frigidũ cœlũ culparem. Nunc, quia Italus hæc dicit, sub ardenti cœlo d̄gens, quid præterendam, nõ inuenio. Nisi q̄ uerũ te in Ep̄la dicere credo. sc̄z te & senem esse, & in cōmentariis Thomæ, non tam implicitũ, q̄ immersum, immo submersum credo.

¶ Quinto, Pœnitentiã secũdo modo satisfactiõẽ etiam esse dicis. Item tertio modo satisfactiõẽ esse dicis. Et primo mō si est dolor uoluntatis/non potest fieri, quin & ipse dolor satisfactiõẽ operet. Rogo quot nobis tandem distingues satisfactiõẽs? Hæc ideo impugno, ut hanc tuã distinctiõẽ, denuo septem aliis noue confictis distinctiõib⁹ defendas, more sacræ scholasticæ Theologiæ. Et tum dicas, omnes nihilominus in uerbo Ch̄ri intellectas. ut persuadeas mihi, doctrinam Ch̄ri sine Thomæ & Syluestri distinctiõibus intelligi nõ posse, id em̄ op⁹ est ut persuadear. Qui Christũ, nisi sine Thõa, itelligi uix credo.

¶ Septimo, Libera me quæso ex his angustiis meis. Si uerbum Christi p̄t intelligi de sacramentali pœnitentia, p̄sertim tertia eius parte, idest satisfactiõẽ. Verbũ aut Christi est p̄ceptũ immutabile. Quomō fit, ut sacerdotalis potestas, sacramentalẽ satisfactiõẽ mutet, dando indulgentias & remissiões satisfactiõis? Nonne uides, uel aliã esse satisfactiõẽ sacramentalẽ, quã Papa remittit, sc̄z Eccl̄iasticã. uel si cadẽ est, nullas esse prorsus remissiões, & indulgentias esse meras illusiones, & simulatas remissiões? Nõ em̄ remittere p̄t homo, qđ deus p̄cepit & ligauit.

¶ Septimo, Si satisfactio cōprehendit in pœnitētia secundo & tertio modo, utraq; autē est quæ a sacerdote iniungit, Rogo quō stabit hæc distinctio? Sacramentalis em̄ satisfactio non est nisi quæ a sacerdote imponit, & eadem est (te autore) quæ tertio modo accipit. Iure mihi ueniam dabis, si hæc non capio. Aeneū em̄ caput, & nasum ferreū habeo .i. indocile & incapax tantæ tuæ Theologiæ ingenium, si ita placet.

¶ Tu nunc uide, quō uerbum Chrii, non solū posse, sed debere etiam intelligi, de qualibet harū triū pœnitentiæ, cōtendas.

¶ Tertiam falsitatē meā persecutus dicis. Tertia falsitas est ad hominē, id est ad te, **Qz** scilicet Chrius nō intendit loqui solū de interiore pœnitētia. Hoc em̄, in se qdē, uerū est, Sed tibi qui uis Christū his uerbis indicere pœnitentiā in omni uita, de exteriori non pōt intelligi, quā oportet intercidere somno & gaudio, gaudēdo cū gaudentib⁹, & hmōi, unde tibi solū de interiore pōt intelligi, non om̄i, sed habituali, quia etiā interiorem actū lib. arb. dormiētes necessario intercidim⁹. Hæc Syluester.

¶ Credo hæc tibi acuta & firma uideri. Placet autē qd dicis falsitatē esse ad hominē (id est ad faciē & apparentiā) reuera autē ualidissimā ueritatē. De habituali pœnitētia, & om̄i uita agēda, supra satis dixi, quæ & si non sit om̄i uita, debet tamen fieri om̄i uita, ideo em̄ peccam⁹, q̄q; ii qui sunt in grā, nullo momento sunt sine pœnitētia, tam exteriori q̄ interiori, quia sanctificāt se ab omni inquinamento carnis & spūs, licet & carnificinā illā consistamq; hypocrisin non faciant.

¶ Id non satis admirari possum qd aperte negas, pœnitentiā in gaudio agi posse, cum pœnitentia eo sit purior, quo fuerit hilarior & iucundior. hilarem datorē diligit deus. Sed Aplm quæso rephende qui Thessalonisensib⁹ p̄cipit. Semper gaudete in dōmō. Et Psal. Semper laus eius in ore meo. Dic rogo ut aliquando etiā plorent, & maledicāt in dño. Igitur semper in dōmino gaudendū, semper in nobis plorandū. In deo habemus unde gaudeam⁹. In nobis, unde lugeam⁹. ideo sit gaudiū in luctu, & luctus in gaudio. gaudiū in abscondito, luctus in cognito. Sed hæc non sunt Scholastica, ideo differo in aliud tempus.

¶ **Qz** uero dicis. Vel in somno intercidere necessario actus pœnitentiæ. Agnosco egregiū Aristotelē in te ex Erhicis suis fa-

non possint,
umtaxat uer-
ta.
s definitis. Qua

manissimus
guis, a pœni-
tificationem.
go facit Vi-
n mortificet
nitētia primo
telligo. Pœni-
est, nō morti-
clū culpārem.
ns, quid præ-
credo. sc̄ te
implicitū, q̄

nē etiam esse
Et primo mō-
dolor satisf-
ngues satisf-
onem, denno-
s, more sacræ
hilominus in
am Chrii sine
e, id em̄ op⁹
igi uix credo.
eis. Si uer-
tia, p̄sertim
isti est p̄ceptū
sacramētalē
ōes satisfacti-
mentalē, quā
s esse profus
simulatas re-
pit & ligauit.

bulatē, ubi dicit, q̄ miser & foelix dimidio uitæ nihil differunt, uterq̄ enī dormiūt nocte, id est, nihil agūt, uel foelicitatis, uel infœlicitatis. Quō potest tibi uera Theologia placere, cui placet tam insipiens philosophus? Audi Apostolum Paulū ad Ro. Qui manducat, dño manducat. Qui non manducat, dño non manducat. Et iterum. Qui uiuit, dño uiuit. Qui moritur, domino moritur. Sic & ad Corinthios. Non estis uestri, Empti enī estis precio magno. Hūc, rogo, liceat imitari, & dicere. Qui dormit, dño dormit. Qui uigilat, dño uigilat. Et alibi, siue comeditis, siue bibitis, om̄ia in noīe domini n̄i Ihesu Christi facite. domino autē dormire, credo, nō negabis, esse dei uoluntati parere, uoluntati autē dei parere, optima certe pœnitentia, & a uitiis purgatio est. Puto etiā q̄ dormiens uiuat, si uiuit/certe domino uiuit, ut hic dicit Ap̄lus. Item quō audes dicere, dormientem fidelē/ esse uacuū actibus bonis, qui tum maxime bonis actibus plen⁹ est, q̄n̄ deum in se quieto agere patitur, & sabbatū domini celebrat? Sed sisto, nescio enī an Thomistica Theologia hanc Theologiam unq̄ senserit. Paulia est enī, nō Peripaterica.

¶ Quartā falsitatē meā tandē hanc ponis, Q̄ pœnitentia interior nulla est, nisi foris operetur uarias carnis mortificationes. Sic enim ego posui. Immo, inq̄s, exterior pœnitentia nulla est sine interiori, interior autē sola potest hominē saluare.

Sed hanc falsitatē meā tu ipse tollis & dicis, potest tamē hoc dictū tuū uerum, & a saluatore intentū habere sensum, scilicet q̄ omnis interior pœnitentia, operatur uarias carnis mortificationes exterius, id est pro loco & tempore &c. Gratias ago tandē, quia defendis me. Hic p̄cordam⁹ aliquatū, sed rursū repente dissentis. d. Hic autē sensus, tibi uidet̄ impossibilis. Hic ego, tibi uidet̄ impossibilis. mihi uero est nō tm̄ possibilis, s̄ & in eē semper, ut Peripaterice tecū loq̄r. Quia oīa iusti opera sunt pœnitentia, id ē mutatōes & renouatiōes de die in diē. Hac autē nō possibilia modo, sed necessaria quoq̄ sunt, nisi sis de non agita nouē iustis, qui pœnitentia nō indigēt. aut fortius Pharisei, qui non est sicut ceteri hominū. Nā nos cum Ecclesia congeminus affidue. Erraui sicut ouis quæ periit, quare seruū tuum. & cū publicano, uocē turturis sonamus, deus propitius esto mihi peccatori. Et cū Iob, ueremur omnia opera nostra, Et dimitte nobis

debita nostra, cū omnibus sanctis dicimus, nō solū uerbo, sed corde & opere. Semper enim in timore dei agimus, Timor autē principiū est sapientiæ, idest, mutatio de insipientia ad sapientiā, quæ est uerissima pœnitētia. Factis ostendit se nō egere pœnitentia (ait Bern.) qui non assidue ad pœnitentiam festinat. Tuā tamen sententiā nō damno, qui nō nouisti aliā quā sacramentalē illam, & nescio, quanto tempore dūtaxat durantem. Nos, nec continuam istam semper agi a nobis pro debito dolemus & confitemur, ideo & pœnitemus simul, & non pœnitemus satis. Hac rogo uerbosissime a me tractata boni cōsulas, quia necessariū fuit ostēdere tibi, q̄ nihil meas positiones carperes, & q̄ frustra ex tam infirmis principiis totum hunc Dialogum deduxeris. Nihil uideo relictū in dialogo, quod non ex his abunde confutatū iā sit. Sed sponte mea latius tecū agam.

Quā ppositionē meā quartā, dicis, doctrinā hāc esse falsam, impossibile & erroneam, nisi pœna intelligat p exteriorē mortificationē, p loco & tēpore. Satis iam dictū est, Exteriorē pœnitentiā esse debere assiduā, & si fieri nō pōt quo ad act⁹ pœnitentiæ a te intellectos, fieri autē pōt, quo ad act⁹ a Ch̄o doctos, id est quos Ecclesia remittere nō possit. hi sunt renouatio mētis de die in diē.

Vera ergo p tua opiniōe dicis. Sed nō pbas meam sententiam falsam & impossibilem. Illud uero nō possum tolerare, quod dicis, improprie a me dici, odium sui, q̄tum ad uere pœnitentes attinet. Nullus enim imbutus grā diuina (inquis) odit se, sicut nec proximū, quem ad instar sui diligit.

Libens permitto, ut cum tuis, de odio sui, propriissime loquaris. modo permittas mihi, ut cū dño Ihesu Ch̄o improprie loquar, q̄n dicit. Qui odit animā suā in hoc mūdo, in uitam æternam custodit eam. Et cum Ap̄lo Ro. XV. Non debemus nobis placere. Et itere. Non qui seipsum cōmendat, ille pbat⁹ est. Tu uero cum persuadeas, uere pœnitentes sese diligere, necessario concedes, ut & cōmēdet sese tāq̄ uere diligibiles, bonos, iustos, sapientes, & sic sibi placeant, id autē nihil aliud est, q̄ cū Pharisæo horrenda superbia, nō pœnitere, sed irridere deum. Sic enim doctis infelices discipulos Scholastici Theologi superbire scilicet & perire. Sed lator est ista materia, q̄ nunc patiarur negotiū tractare. Error em̄ & ignorantia dilectionis, longe lateq̄ n̄

B

nis persuasit, doctiores maxime.

Ego sic sapio, q̄ homo Christianus seipsum non diligit, nisi in deo. in seipso uero / non nisi odiat, hoc est, q̄ cum ipse sit mendax & uanus, deus autē uerax, nihil eorum, quæ ipse cupit aut nouit, diligit. Sed omnia, quæ sibi contraria sunt / quærat, Nihil autē est contrariā mendacio & uanitati q̄ ueritas. ita fit, ut dum se odit, & sibi semper contraria amat, uerissime se diligit, non in seipso, sed in ueritate, quæ mendaci sibi est contraria. Sic sancti, crucē, mortem, stultitiā, ignominiā dilexerunt & cupierunt, quibus tamē ipsi / nō nisi perdebantur, quia seipos in nihilū redegerunt, ut esset deus omnia in omnibus. Et hoc habēt uerba Christi. Qui perdiderit animā suā propter me, inueniet eam. Proinde, quando Christus dicit. proximū diligendum ad instar sui, meo iudicio, de peruerso & incuruo amore loquitur. quo homo quærit non nisi quæ sua sunt, qui amor non rectificatur / nisi omittat quære quæ sua sunt, & ea quæ sunt alterius, querat. Hæc sententia est B. Pauli Epist. V. Nō quæ sua sunt cōsiderātes, sed quæ aliorum, Et. i. Corin. xiii. Caritas nō quærit / quæ sua sunt. His uerbis manifeste phibet amorem sui. Ideo sensus præcepti esse uidetur, Diliges proximū tuū sicut teipsum, idest diliges te solū & peruerse, si autē amorē eiusmodi in proximū tuū dirigeres, iam uere diligeres. quod ex eo patet, quia nō præcipit ut homo diligit se, quod utiq̄ fecisset, si bon⁹ esset sui amor, sed inuenit amorē sui, & alio transfert, & ita rectificat. Et heu rem fontibus lachrymarū dignissimā, q̄ hæc amoris scientia, tam uacui sunt omnes ferme doctores scholastici, ut pro sancta Charitate, fœdissimā cupiditatē doceant. Nec altius incedunt. q̄ ille paganus qui dixit, proximus esto tibi, quod tamen alius rursus gentilis Terentius damnauit.

Illud qđ ais. Nullus imbutus grā & uere pœnitens odit se, uideatur inferre, q̄ uacuis grā odiat se, quod tamē p̄tra om̄es Scripturas est, quæ ubiq̄ detestāt eos, qui seipos amant. ut. II. Thimo, III. & illud, oēs quæ sua sunt, q̄runt. Inde etiā apud tuos mḡos damnatur affectus cōmodi. Irē fruitio creaturæ, usus dei, & abusus rerum, Amor male accendens &c. Nisi illud Psal. X. te mouet quod dicitur. Qui diligit iniquitatem / odit aiām suam. licet i Hebr. sit. odit anima eius scilicet dei, tamē permitto, q̄ odit ani

mā suā
Aug. Io
Sed for
ces has

CC
rias nō
fitas.

tire, id

Hic si

Non

quo te r

Nam

ueris & c

general

prorsus

tuo id f

Aut si Pe

rii, cur n

geliit

indulge

ecclēsia f

laret sol

sita illa t

nē huius

cas, q̄si i

Tertio

nem uni

& Laure

bis. Sed

Deinde,

rint. Se

teor me

gatiuā te

de pe, &

daciter,

iudicio d

idest fact

mā suam. Sed hoc facit pessime diligendo animam suam. ut B.
Aug. Iohis. XII. interpretatur. Amor ut pereat, odium ne pereat.
Sed fortasse uoce tantummodo hic dissentimus, nisi q̄ scio uo-
ces has raro pro ueritate intelligi.

¶ Contra Quintā p̄positionē meam ubi dixi, per indulgen-
tias nō remitti p̄nas, nisi arbitrio sacerdotis uel Canonū impo-
sitas. Dicis me, circa factū Ecclīe male sentire, & Sāctis dissen-
tire, ideo conclusionem meam tuo iudicio hæreticam esse.

Hic si te interrogē, qui sint illi sancti, & quod factū Ecclesiæ,

Non uideo quid dicas. Nisi q̄ Sanctū Thomā nomines, cum
quo te remitto ad fundamentum meum primū & secundum.

Nam ego nō capio quō in isto uerbo Christi. Quodcunq̄ sol-
ueris &c. Petro sit datū priuilegiū. Non em̄ priuilegiū, sed lex
generalis & irrefragabilis data est, nō Petro tantū, sed omnib⁹
prorsus sacerdotibus & toti ecclesiæ. Cur ergo tu cum Thoma
tuo id soli Petro arrogas, & ita arrogas, ut priuilegiū appelles?
Aut si Petrus potest huius uerbi uirtute soluere p̄nas purgato-
rii, cur nō & quilibet sacerdos? Est iste modus interpretādi euā-
gelii? Secūdo, q̄ duo supposita facis, Primū, q̄ ecclesia per
indulgentias cōcedat liberationē unius animæ. Secundum, q̄
ecclesia facit indulgentias simpliciter plenarias, ita q̄ anīa euo-
laret soluta a corpore &c. Respondeo, uide tu Re, P, ne suppo-
sita illa tua, sint apposita per te & humanū diem. Redde ratio-
nē huius fidei & spei. utinā uera diceres, immo absit ut uera di-
cas, q̄si in manu ecclesiæ sit, anīas liberare, q̄n̄ & quō uoluerit.

Tertio, Doce me unū factum ecclesiæ, in quo dedit liberatio-
nem unius uel pluriū animarū, nisi Criptas forte S. Sebastiani
& Laurentii ac Pudentianæ, aliaq̄ Romana loca mihi recita-
bis. Sed tu uide, quid ipsi uos Romani de his locis sentiatis,
Deinde, quot fabulis saltem aucta sunt ista loca, utcunq̄ cepe-
rint. Sed de iis latius in declarationibus meis. Interim ego fa-
teor me usq̄ hodie, in hac re dubitare. Nec sum hæreticus, si ne-
gatiuā teneo, donec determinetur a concilio. Quarto Cle-
de pe, & re. c. Abusionibus, manifeste dicit glosa in uerbo men-
daciter, ideo nō extrahi animas per indulgētias, quia sunt iam
iudicio dei subiectæ. Hunc interim textū decretalis (idest papæ,
idest factum ecclesiæ (ut tu dicis) sequar, cui cōsonat euangeliū,

Quodcumq; solueris super terram, non sub terra, nõ obstante quorundã uiolenta adulanteq; glosa contraria. Nec uidi aliquã Bullã quã aliter habeat, nisi q; per modũ suffragii, animas redimi passim dicitur, de quo ubi supra. Sed tu, qui contra me disputas tanta alacritate, ut ipsa læticia tibi influat ueritatẽ. tanta fiducia quoq;, ut Satanã ipm non extimescas, eo maxime scilicet inuictõ robore fretus, q; de factõ ecclesiã non licet male sentire. Vnum id responde, cũ qua ecclesiã, & tu, & Thomãstri tui sentitis in factõ ecclesiã, de conceptione b, uirginis? Num cum uirtuali? num cum representatiua? num cũ essentiali? nõ cum exule illa & a te proscrip̃ta, quã est concilium generale? Si ergo licet tibi non modo non bene, sed contra sentire in factõ ecclesiã, quia opinionẽ tenes nondũ reprobam, Cur ego nõ permittor tibi dissentire in opinione, neq; determinata, neq; reprobata? præsertim cum tu nihil pro te habeas nisi nudam S. Thomã narrationem. Ego autẽ clarum textũ Cle. & aperta uerba Euangelii. Deinde Gersonẽ, qui multis annis posterior Thomã, dicit opiniones esse ad utramq; partem probabiles in hac re. Deinde penes me aliquot eruditos & acutos tractatus quorũdum in Germania, qui etiã damnant tuã & S. Thomã sententiã.

Quinto, q; ponis casum, si peccator teneatur ad pœnã a sacerdote iniunctam, item a Canone iniunctam, item a deo iniunctam, tũc sequi ex mea propositione, talis percepta plenaria indulgentia non euolare, aut non liberari a purgatorio. Et ita de factõ ecclesiã male sentio, & hæreticum sapio.

Respondeo, Tu quoq; uide, ne de factõ ecclesiã tam bene sentias, ut factum dei pessundes. Idcirco pono tibi rursus casum. Si peccator sit plene & uere contritus, ideo factõ dei omnes pœnã sunt ei remissã, quid cõfert huic remissio plenaria? Si autẽ non est plene contritus, quid proficit ei remissio plenaria, cum maneat imperfecta ibi charitas iustitiã, imperfectum odiũ peccati? Sed latius ista in decla. totus enim es Thomista, nihil probã, neq; allegans. De pœnis tantummodo multiplicas uerba quas contemnit Charitas. de contritione, pene nihil dicis, quã diligit pœnas. Sexto, Non credo usq; hodie per claus remitti pœnas a deo inflictas, & ratiões meas uidebis in declarationibus, nec tu unq; id poteris probare. sine probatõẽ

a item t
uidetur
ceamus
Nec fat
ecclesiã
normit
Ideo fun
sentatiu
Tua eni
Ego ecc
nisi in C
Papa, fa
numera
effusio
homina
uerbiũ. I
Nõ eo n
uirtualis
clesia, p
quod nã
logo, nõ
lium ad
les rep̃se
cilium g
essential
balis Ecc
¶ Sep
qua illud
proponi
Iterum
tiam, ex
quit eum
Hæreos
q; ligatio
Chrus ip
lutionẽ e
Iouel ext

autem tibi nihil profus credo. Et ut animū meum scias, Mihi uideretur id in grauissimum ecclesiæ ludibrium uergere, si ea doceamus, de quibus nullam profus rationē reddere possumus. Nec satis ibi esse credo etiā factū ecclesiæ (quāq̄ hic nō sit factū ecclesiæ) quia tam Papa q̄ concilium potest errare. ut habes Panormitanum egregie hæc tractantem li. i. de cōst. c. significasti, Ideo fundamenta tua ubi distinxisti ecclesiā in essentialē, representatiuā, uirtualē, ut iacet in uerbis, nego, & pro nihilo habeo. Tua enim sunt, idest sine scriptura & autoritate ulla prolata. Ego ecclesiā uirtualiter nō scio, nisi in Chriō, representatiue nō nisi in Cōcilio. Alioquin, si qcqd facit ecclesia uirtualis id est Papa, factū ecclesiæ dicit, obsecro quāta mōstra ī Ecclia p̄ bñ factis numerabim⁹? Nōne Iulii secūdi, horrendas Chriani sanguinis effusiones? Nōne Bonifacii octaui tyrānides / in toto orbe abominabiles, & per omnes Chronicas pulsatas? De quo extat p̄ uerbiū. Intrauit ut uulpes, regnauit ut leo, Mortuu⁹ est ut canis. Nō eo nobis tandē persuadeas, ut sub nomine representatiuæ & uirtualis Ecclie, omnia illa iam diu intolerabilia portēta in Ecclesia, p̄ factis sanctissimis Ecclesiæ calamus? Ne uerum facias quod nri Germani de tuo Dialogo sentiunt, scilicet, te hoc Dialogo, nō tam Martinū refellere, q̄ Pontifici & Collegio Cardinalium adulari uoluisse. Si autē Papa est uirtualis Ecclesia, Cardiales representatiua, collectio fidelitū essentialis. Quod uocabis Concilium generale Ecclie? non est uirtualis? non representatiua? non essentialis? Quid tum? fortasse accidentalis, Nominalis & uerbalis Ecclesia?

Septimo. Nouam hanc Thomæ tui intelligentiā reiicio, qua illud uerbū Chri. Quodcunq̄ solueris &c. sic intelligendum proponis, ut Petrus soluere possit, etiam a deo inflictas pœnas.

Iterum quæro. Qua autoritate, qua industria hanc intelligentiam, ex istis uerbis trahes? Cur nō B. Thomas tuus tecum relinquit eum sensum, quē Ecclesiastici patres, p̄ferrim Chrysost, ad Hebreos tenuerunt, ut iis uerbis nihil aliud Christus uoluerit, q̄ q̄ ligationē & solutionem Petri, fideles nō secus habeant, ac si Chrius ipse ligaret & solueret, hoc est ratificauit ligationem & solutionem eius in terra. Quo non fit, ut aliquid Petrus soluat in cœlo uel extra terram. Aut cur non astruis etiam ligare posse Pe-

trum, & pœnas a deo infligtas infligere, cū sit utraq; potestas una, & æqualis? Corrige ergo uert ū Chri, & ita doce. Quodcunq; ego ligauero in cœlis, tu solue super terram. Hęc enim tuam esse intelligentiā in uerbis Chri, euidentis ē. Sed q̄ absurda & impia eadem sit, credo uel palpare possis. Igitur facias quod facis. Ex istis uerbis Chri, nunq̄ aliud pbabis, q̄, quicquid Petrus nō pōt ligare, id nec soluere pōt, q̄uis, quicquid ligauerit & soluerit, tanq̄ deo ligante et soluente, obedire teneamur. Ut salua sit unitas Ecclesię suę, quam iis uerbis cōstituit.

¶ Octauo. Inducis S. Thomā, q̄ fm meā opinionē Ecclesia huiusmodi faciens indulgentias, magis damnificaret homines / q̄ iuuaret, quia absoluēdo ab iniunctis pœnitentiis, remitteret ad grauiore, id est, purgatorias. Hęc S. Thomas.

¶ Respōdeo, siue hęc S. Thomas, siue ali⁹ dicat, nihil ad me per fund. meū primū, secundū, & tertiu. Opinio est tantū, nō dum decreta ueritas, cui si interim p̄radixero, nō ero heretic⁹.

¶ Secundo uellem a B. Thoma doceri, qua dialectica stet ista p̄sequentia. Ecclesia remittit solū iniunctas pœnitētiās, ergo remittit ad grauiore, id est purgatorias. Vos Thomistę graui ter estis rephendendi, qui sancti huius uiri opiniōes, & sapi⁹ falsas meditatiōes, nobis p̄ articulis fidei audetis statuere. Et id unice curatis, Ut sicut nihil p̄ter Thomā dignamini uestra lectione, ita nihil uultis in eo falsum uideri, in qua sententia iam diu p̄tra omnes Vniuersitates, & totū fere mundum p̄tenditis.

¶ Tertio fundamētū Thomę falsum iudico, scilicet, q̄ deus requirat pœnas a pctōre, nec remittat, nisi requisita satisfactiōe.

¶ Cōtra, uerum est. q̄ spiritū p̄tribulatū & p̄ritū nō despicit. Et qd̄ remittit, totum remittit, nisi forte flagella adhuc p̄ suo arbitrio iferat, quę nec Ecclesia, nec cœlum relaxare pōt. Ideo quando Ecclesia remittit iniūctas pœnitentiās, nō ad grauiore remittit. Quia nō habet potestātē remittere ad alias pœnas, uel nō remittere. Sed de iis in p̄bationibus meis. Inique itaq; mihi imponis, q̄ detrancem priuilegiū ecclesię, & hęcim sapiat ea propositio. Tu potius uide, an non in deum sis impius, qui ut potestatem Ecclesię uana adulatiōe extollas, in p̄iudiciū diuinę potestatis extollis. Id ei tribuens / quod solius dei est. Quare mihi ignosce quæso, si tam sollicitus sum p̄ dei honore & potestate

defen
mus

Mi
delect
nante
non a
tinet.
cōmu
rum, s
seruit

¶ C
nifican
ad gra
uadit
rit ad
est ani
Ecclesi
lis. Qu

¶ C
plenan
nitudi
potesta
imbuta

¶ C
se remi
Latissir
onib⁹,

Tua
uirtute
mæ) su
dimitri

¶ Re
tur, nil
tus fiat
acceden
Impossi
iustificat

defendenda, q̄ tu es pro Eccleſiæ poteſtate eleuanda. Et expeſte-
mus uterq; in hac re ſententiã & determinatiõẽ Eccleſiæ ſeu ꝑciliũ,

Miror autẽ. Cur hãc poteſtatẽ Eccleſiæ te appellare priuilegium
delectet, niſi q̄ titillare uideris eos, q̄ magis de poteſtate domi-
nante q̄ de charitate ſeruiente gloriant̄. Siquidem priuilegium
non ad cõmunitatis miniſteriũ, ſed ad ꝑprietatis cõmodũ per-
tinet. Et hanc gratiã debem⁹ Scholaſtica ueſtræ Theologiæ, qđ
cõmune bonũ Eccleſiæ (poteſtatẽ clauũ) nõ miniſterium multo-
rum, ſed dominiũ feceritis paucorũ, Tyrannidẽ ethnicam, non
ſeruitutem Chriſtianã ſpectantes.

¶ Nono. Idem dico ad illud, q̄ ſequereſ animas magis dama-
nificari q̄ iuari per indulgentias plenarias, quia remitterentur
ad grauiores. Obſecro te. Quid Eccleſia ad hoc facere põt, q̄ ania
uadit ad purgatoriũ? Ipa abſoluit eam a ſuis ꝑcenis, non remit-
tit ad purgatoriũ, facit quod poteſt, ſi hoc non ſufficit, defect⁹
eſt anix migrantis, non Eccleſiæ abſoluentis, non enim poteſtas
Eccleſiæ, ſed fides purificat, ſaluat, liberat aĩam ab omnib⁹ ma-
lis. Quæ fides ab Eccleſia dari non poteſt.

¶ Decimo illi damnificant aĩas, qui omittũt eis perſuadere
plenam fiduciã in Chro, & ꝑrempũt ꝑcinarũ. Et non niſi mag-
nitudie ꝑcnae terrẽt, & puſillanimes faciunt, quatenus uirtutẽ
poteſtatis magnificent, q̄ tanta mala poſſit tollere. Da animam
imbutã charitate, Et erit dura ſicut infernus æmulatio eius.

¶ Contra ꝑclufionẽ meam Sextã. Vbi dixi Culpam nõ poſ-
ſe remitti poteſtate Clauis, niſi declarando uel approbãdo &c.
Latiffime reſolui meiſpm in hac materia, ut uidebis in declarati-
onib⁹, q̄a & ipẽ hãc ꝑclufionẽ alioꝝ ſentẽtia, nõ mea ſic poſui.

Tua autem ꝑſutatio proſus nihil eſt. Dicis enim, q̄ Attriti
uirtute clauium (iuxta ſanctõꝝ interpretatiõẽ / forte ſancti Tho-
mae) ſunt ꝑtriti. Et ideo non modo Papa, ſed quiſq; ſacerdos
dimittit diſpoſitiue & miniſterialiter.

¶ Reſpõdeo primũ, ſiue ſancti ſint, ſiue ꝑctõres, qui ſic loquũ-
tur, nihil moror. hoc ſcio, quod errãt. Error inq̄ eſt, q̄ attri-
tus fiat contritus uirtute Clauium. Quia ut ait Apłus. Oportet
accedentẽ credere. Fides autẽ nõ ſolũ ꝑterit, ſed etiam iuſtificat.
Impoſſibile eſt enim, q̄ digne accedat ad ſacramentũ, niſi iam
iuſtificatus & uere ꝑtritus. Vnde illud cõmentũ de attritione

fatís late uagans / figmentú est, & nihil in reꝝ natura, nisi simu-
lationé forte uolueris eam intelligere, quæ magis indignú faci-
at sacraméto. Quid dicam? Etiá iste tuꝝ Dialogus ꝑfirmat sen-
tentiam meá, iam diu mecú moratá. **Q**uidelicet Theologia
illa Scholastica, exulem nobis fecit, ueram & synceram Theo-
logiam. Nam uides, ꝑperpetuo hoc Dialogo, nihil ago, nisi ꝑ
resisto & redarguo Scholasticá Theologiam, id est falsam Scri-
pturæ & sacramentorꝝ intelligentiam.

CSecundo. Tu ipse cogere dicere, quod omnes oim faculta-
tum dicunt, scilicet a solo deo remitti culpam. Quó ergo uirtu-
te clauium uenit ꝑtritio? quæ sola uirtute græ dei uenire ab om-
nibus dicitur? Vide ne tua ꝑfutatío magis sit hæretica / q̄ meá ꝑ-
positio, licet ꝑfutor forte nō sit hæreticus. Si auté sola gratia
dat ꝑtritione. Quid faciunt Ecclesiæ Clauis, si non declarant / uel
approbant grām, quæ eas iam ꝑuenit? Immo nullus uenit ad
sacramentú sine fictione, nisi grā eum mouente ad sacramentú.

Aut Respóde Re. Pa. Cur ante & nō post baptismú, q̄ritur bap-
tifandus an credat? Cur absoluendus q̄ritur an doleat digne de
peccatis, anteq̄ absoluat? An noua iterú Theologia, Materiam
sacraméti poenitentiaꝝ non cōtritú, sed attritú ponet? Ergo ꝑtri-
tio nō est prima pars poenitentiaꝝ, sed posterior ꝑfessione. Et ta-
men omnes dicunt, ꝑ Cōfessio sine ꝑtritione nulla sit. An for-
te postq̄ fuerit absolutꝝ, id est sacramentú ꝑsecutus, & uirtute cla-
uium contritus, tum demú incipiat repetere cōfessioné? **Q**
si hæc Theologia uera est, meú fuerit ꝑsilium, ut quilibet pecca-
tor prius absoluatur, q̄ cōfiteri permittatur. Et ita omnia peruer-
so ordine (ita uult Scholastica Theologia) agamus, absoluédo
etiam qd̄ nescimus. deo grās, immo ne nobis miseris, qui tantá
fiduciam in creaturá ponimus, & Clauibus tantam uirtutem tri-
buimus. Sed nō permittit dolor & negotiú omnes errores in hoc
sacramentú inuestas per traditiões hominú / percensere, occasio-
nem dedisse, meliora ualentibus, sufficit. Igitur nunc quatuor
sunt partes poenitentiaꝝ scilicet, Attritio, cōfessio, ꝑtritio & satisf-
factio, adeo ꝑfecit Theologia, adiutorio Philosophia.

CContra ꝑclusioué septimá, ubi dixi. Nulli remitti culpá nisi
subiecto sacerdoti, quá cū ueram assereres, & tamen inculpata
dimittere nō uelles, eo me salté uiruperio for̄ dasti, ꝑ leprosum

appella-
q̄ aliq̄
miror,
tis. Hæc
German
Italia, &
facere u
intellig

CAd
aliis fal-
ad ꝑced
pugnem
tam mu

CAd
tis in de
posite. q
nitentia
quid hic
ea respo
tétias, fa
nes imp
rituris ꝑ
Papam n
rius) ꝑo
ticulo n
inflitas
impositi
cōmunia
næ inflig
linquit
requirat
ad plena
ter fueri
spectu de
rat sacer
summo
ueris &c.

appellasti, quia miscerē aliquas ueritates falsitatibus. Grās ago,
q̄ aliqñ, licet cum opprobrio, ueracem me confiteris. Sed id ad
miror, quid acciderit uobis Thomistis, ut tam diuersum sentia
tis. Hāc enī meam p̄clusionem Thomistā, & tuā sectā fratres in
Germania miro zelo detestantur. An aliū habeatis Thomam in
Italia, & alium in Germania, ignoro. Nisi forte mihi suspicionē
facere uultis, q̄ nec Thomistā Thomā, nec Thomas Thomistas
intelligat.

¶ Ad Octauā dicis, sicut ad septimā, id ē, esse uerā, sed mixtā
aliis falsis, ideo me leprosum & maculosum. Dico & ego sicut
ad p̄cedentem. Cōueniat primū Thomistis inter seip̄os, & tunc
pugnent p̄tra me. q̄q̄ miror hāc p̄clusionē te nō reprobare, cum
tam multis persuasum sit, eam esse falsam.

¶ Ad nonam, ubi dixi, excipi articulū mortis & necessita
tis in decretis Papæ. Recte me dixisse sentis, sed nō apte seu ap
posite. q̄ illa exceptio intelligatur, nō quo ad impositionē p̄ni
tentiæ, sed quo ad reseruatiōē casuam. Primo, Manhus
quid hic audio? supra me sunt quæ dicis, ideo non possum ad
ea respondere. Si Papa etiam in morte reseruat impositas p̄ni
tētiās, fateor me nō intelligere, quomodo alias, q̄ iuxta Cano
nes imponendas asseras. p̄cedēte enim conclu. admisisti, mo
rituris p̄nitentiās Canonicas non imponi. Hic rursum dicis,
Papam nō remittere p̄nitentiās, nisi forte intelligas (ut infe
rius) p̄nitentiās a sacerdote / uel a deo inflictas, nō excipi ar
ticulo necessitatis. Sed de iis iam suprādictū est, q̄ p̄cenas a deo
inflictas non sit ecclesiæ, uel reseruare, uel relaxare. & sacerdotis
impositio, mere est arbitraria. Verū si ira sapias, figmēta illa
cōmunia sequeris, q̄ quia sacerdos incertus est de quātitate p̄c
næ infligendæ, ideo morituro nō potest omnia soluere, sed re
linquit hoc Papæ. Primum quis credat, q̄ de9 a morituro
requirat aliam q̄ mortis p̄nam? quā solam sufficere dicunt,
ad plenariā remissionē omniū peccatorū & p̄narum, si uolē
ter fuerit suscepta, quod uerissimum est, quia preciosa in con
spectu domini mors sanctorum eius. Secundum, si igno
rat sacerdos quātitatē infligendæ p̄næ, quis eam certā facit
summo Pontifici? At inquis, huic dictum est, Quodcūq̄ sol
ueris &c. Respondeo, nunquid & quilibet sacerdos eiusdē uerbi

C

uirtute soluit? Hæc & his similia, nō nisi ex opinionibus dicitis, & in ecclesia dei docetis, q̄ probare prorsus nō potestis.

¶ Ad decimam, Arguis me admittere, qđ in aliis damno, nēpe, q̄ anias ad purgatorium addico, dū solū iniūctas dico remitti p̄nitentias. Respondeo ut supra. Nō remitto eas ad purgatorium, sed iustitia uel rigor dei, quē potestas ecclesiæ tollere non potest, nisi oratiōe, nō potestate clauis. Deinde suadeo, ut fortiter moriantur, quod eos tutiores faciet a purgatorio, q̄ omnes omnium indulgentiæ.

¶ Undecimā præteris. Ad duodecimā dicis, etiam nūc ante absolutionem p̄nitentias imponi, ut c. dudum.

Respondeo, Non tenes quod uolui, quæ & culpa mea est, quia nō satis me expressi. Sed nec oportuit, cum disputationē proponerem. Sensus meus est & fuit, q̄ olim nō absoluebantur ante p̄nitentiā expletā. quod ex eo poteris intelligere, quod subiunxi. tanq̄ tentamenta ueræ cōtritionis. Nostro em̄ seculo, ubi solum imponitur, nō autē impletur ante absolutionē, nō potest explorari, an uera sit cōtritio. Et utinam ille uetus mos reuocaretur.

¶ Ad tertiā decimā. Concedis uerū esse per mortem omnia solui, ubi ex Canone tm̄ p̄na debet. Qz si eam quā imponit Canon, etiā diuina iustitia exigat, purgatoriū neges, necesse est.

¶ Respondeo. Siue iustitia exigat, siue non. Nihil hoc ad Claues Ecclesiæ. Sed ad orōnes dūtaxat. Sicut Iacobus dicit, q̄ oratio fidei Ecclesiæ saluabit ifirmū. & si in pctis fuerit, remittent ei.

¶ Secundo, fieret tunc Ministeriū Clauis aliud nihil, q̄ negotium perambulans in tenebris, quia solueret /nesciens qđ & q̄tū solueret, qđ mihi certe satis absurdū uidetur. Nam iudiciū ferri non debet super re prorsus incognita. Clauis em̄ rem certam & solidam operari debent. Sed iam satis supra & alibi.

¶ Tertio. Non sequit̄, ideo purgatoriū a me negari. Sed solū q̄ purgatoriū uirtute clauis non possit solui, ut infra.

¶ Ad Quartā decimā & quintam decimā, ubi disputauī, quæ mihi uideret esse p̄na purgatorii, Scz horror & timor, ac p̄pe desperatio, Tres mihi falsitates imponis & temeritatem.

¶ Respondeo ad temeritatē prius. Eiusdē criminis reus mecum es & tu, & S. Thomas, immo Thomas oīm maxie. Qui per

omnia
grande
tit in u
tare de
quid eg
diffinit
omnia a
ma leg
Vege ut

hac par
mius pr
nio, sed
ticum u
esse, uel
ones Th

¶ Pr
torio su
Tu uero
fiā Rom
randos

Respo
cōclu. n
de quib
tuas. Na
se esse fa
bus ad i

¶ Pr
B. Thōa
tali, for

Regula
quādo a
mentū s
receptus

qui fund
¶ Secu
uocas. Eg
et omni

omnia ferme sua scripta aliud nihil facit, quā disputat, & quod grande est, etiam ea quæ fidei sunt / in questiōes uocat, & fidē uertit in utrum, ut nosti. Cur ergo mihi quæso, nō permittis disputare de iis rebus, quæ sunt dubiosissimæ & nō determinatæ? Nunquid ego Ecclia sum, immo plus quā Ecclia. ut meæ disputatiōes p diffinitioibus accipiant? Sed consuetudo ista est Thomistica, quæ omnia asserere soletis, etiā quæ disputatiue pponitis, aut in Thoma legis. ideo & me assertorem credis, non disputatorem. Verū ut uidebis in decla. si in ulla meæ ppositionū parte disputo, hac parte maxime disputo, & ita disputo, ut meā sententiam firmius probare mihi uidear, quā tua opinio sit pbata, nō tamē diffinitio, sed iudicium Ecclesiæ expecto. Ideo ignosco tibi / quod me hæreticum uocas, sciens hunc esse morem Thomistarū, ut hæreticus esse, uelit nolit, cogatur (dumtaxat apud Thomistas) qui opiniones Thomæ non fuerit securus. Nunc reliqua.

¶ Prima (inquis) falsitas est. quod aperte innuo, eos qui in purgatorio sunt, nescire sese saluandos esse, ut & XIX. ppositione dixi. Tu uero cū diuo Thoma, cuius doctrina per regulam fidei ecclesiæ Romanæ, & discussam, & pbatā dicis, ponis, quod sciūt se liberandos, alioquin suffragia nō expererent.

Respondeo, Rem ipsam omitto, quia disputo, & infra xix. cōclu. nō omnes esse certas dixi, licet aliqua forte cognoscant, de quibus late in declara. si peruenerit, aut peruenient in manus tuas. Nam id credo me probare & probasse, quod nō omnes sciunt se esse saluandos, ut testantur exempla multa, de animab⁹ euntibus ad iudicium &c.

¶ Probationes tuas tantum uideamus. Primo autoritatē B. Thomæ inducis, cuius sententiā / sententiā scōrū uocas nūero plurali, forte reuerentiæ causa, Et ut huic credā, dicis a Rōana Ecclia Regula fidei pbatum. Miror quod inter tot Ecclia doctores, nō aliqūdo aliū quoq, aut textum scripturæ inducas. ideo per fundamentū secundū, iterum tam te quā Thomā reiicio. Quia & Augustinus receptus est ab Ecclia magis quā S. Thomas. Paulus autem maxime, qui fundamentum meum primū est.

¶ Secundo miror. Quid uelis, quod Ecclesiam Rō. fidei regulam uocas. Ego credidi semper, quod fides esset regula Romanæ Ecclia et omnium Eccliarum. ut Apulus Gal. VI. Et quicumq, hanc regulā

C ii

inlonibus dici
s potestis.

in aliis damno,
in iniūctas dico
Nō remitto eas
prestatas ecclesie
auis. Deinde
es faciet a pur-

etiam nūc ante
n.

culpa mea est,
a disputatiōe
absoluebantur
elligere, quod
stro em̄ seculo,
solutiōe, nō
ille uetus mos

ortem omnia
a quā imponit
s, necesse est.
hil hoc ad Cla
us dicit, quod ora
, remittentē ei,
l nihil, quod nego
ciens quod & quā
m iudiciū ferri
rem certam &
alibi.

gari. Sed solū
infra.

disputari, quæ
timor, ac ppe
tatem.

minis reus me
maxie. Qui per

secuti fuerit, pax super eos &c. Rogo eousq; digneris adfari Ro-
Ecclesiam, ut ea permittas discipula esse fidei, quae reguletur fide,
no regulet fidem. Sed forte haec uerbi est prouersia. Quia re-
gula fidei improprie locut⁹/uocas, q; ad eam fidem, quam Ro-
Ecclesia pfitetur, oim fides debet coformari. Et placet mirifice. Na
& ego gras ago Chro, q; hanc una Ecciam in terris ita seruat, in-
genti, & quod solu possit pbare fidem nostra esse uera, miracu-
lo, ut nunq; a uera fide, ullo suo decreto recesserit, nec tot Bara-
thris pessimoru moru, diabolus tm efficere potuit, ut penes hac
no maneret ab origine, sua Canonicoꝝ Bibliæ libroru, & Eccle-
siasticor; patru & interptum autoritas, & autoritatis sincera
professio. licet multi forte sunt nimis, qui priuatim his libris
pꝛsus nulla habeat fide, nec eos curēt, aut legere, aut itelligere.

¶ Tertio. illam psequentiā tu ipse quaeso perpende. Animæ
expetunt suffragia, ergo sciunt se esse saluandas. Fuiſti ne tu ipse
aliquādo in periculo, uel mortis, uel alterius necessitatis, in quo
nesciebas, an tibi esset pereundum uel emergendū? Si fuiſti, Re-
cordare quaeso, q; anxie quaesieris auxilium & consilium eo max-
ime, quo ignarus fuiſti auxilii & pꝛsili. Et (ut ille ait) Vna salus ti-
bi fuit, nullam sperare salutem. Si no fuiſti. obsecro, uelis cre-
dere iis qui fuerūt. Vbi est ergo argumentū tuū, Petūt suffragia,
ergo sciunt se saluādas? Quid si pꝛrariū uerius sit, petunt suffra-
gium, ergo ignorant se saluādas? Sic inq; potest fieri, ut a facie
aeternæ iræ horrētes, timeant perire, & in lacū ire sempiternum,
Et ne intrent orare & suffragiū quærere. Hoc Ecclesia uidet senti-
re qn p eis orat, ne absorbeat eas Tartarus. Itē Libera eas de ore
leonis. Ecce in ore leonis iam iam deglutientis, & in absorptio-
ne Tartari eas esse, Ecclesia protestatur. Sed latius ubi dixi.

¶ Secunda (inquis) falsitas est, q; qui purgatur timeāt, pꝛterq;
filialiter, quia timor de futuro malo. &c.

¶ Respondeo, tuo te gladio peto. Temeritas est in iis, quæ
nos ratio naturalis non docet, uelle aliquid diffinire nostra au-
toritate. Elue hanc temeritatem tuam, qui sine autoritate tan-
ta fiducia pꝛnuncias, non esse in purgatorio, nisi filialem timo-
rem, Thomam enim non audio. Secundo, Video te eo errore
laborare, quasi possit esse filialis timor i uia tam purus, ut null⁹
cum eo mixtus sit timor seruilis pœnarū, quod iuxta Scrip. & Ec-

clesiaſt
nisi in
perfect
Aut de
si non
purgat
ab iis r
fit, qui
nec fing
reat. T
Anima
ses uita
lic pꝛer
ignota
futuri
dedi, d

Qua
deus, q
nomin
quia no
ageret
cientē,
putauit.
poſſit u
pœnæ ſ

¶ D
prope d
gatoriu
remitto
menter
tentia ſi
cōcluſio
riculo p
ſimilis e
¶ De
necessari
¶ uno in

clericalios patres non est possibile, cum nulla uirtus perficiatur nisi in patria. Et hæc meæ positiõis causa est. q̄ ania sunt imperfectæ charitatis, habetes mixtũ timorẽ pœnæ id est seruilẽ, Aut doce me, quomodo de pœna doleant, si non timent eam, si non dissentiant ab ea, nisi diffinitio doloris B. Aug. alia est in purgatorio, alia super terrã, qua dicit, dolor est dissensio animi ab iis rebus, quæ nolẽtib⁹ nobis accidũt, dolent ergo. Sed hoc fit, quia nolunt, si nolunt, seruiliter timet pœnam. Tu cape, ego nec fingere possum, q̄ q̄s doleat de pœna/ quã nõ tĩeat, aut horreat. Tertio. Id uero q̄ acute dixisti, q̄a tĩor sit de futuro malo. Anima aut sunt in p̄sentib⁹ malis. Si cogitare posses, ul' gustafes uita futuræ unam guttulam, non ista diceres. Oia sunt illic p̄terita, omnia p̄sentia, omnia futura. Breuiter, quia hæc sũt ignota tibi. Hoc est qd̄ dico, quia pœna purgatorii est timor futuri mali, id est horror damnationis. Sicut supra exemplum dedi, de iis qui in periculo sunt constituti.

Quarto, q̄ si solus iste horror satis esset pœnarũ, impi⁹ esset deus, qui alias pœnas adderet. obsecro, creatorẽ tuũ modestius nominare uelis misera creatura, nunquid ideo deus impi⁹ esset, quia non secundũ caput tuũ, opinionibus Thomisticis differtũ, ageret? Deinde, nec me intelligis. nõ dixi hanc pœnã esse sufficientẽ, id est omnẽ quã patiũtur animæ, nec de aliis pœnis disputauĩ. Sed hanc solã aio tantam esse, tã uehementem, ut sola possit uice purgatorii esse, cũ in ea sit omnis pœna. immo aliæ pœnæ seorsum nihil sunt ad istam, ut dixi in decla.

¶ Decimã sextam Conclusionẽ, ubi purgatoriũ dixi uideri prope desperationem. Tu contra, certam spem salutis in purgatorium ponis. Et hoc nõ, nisi nuda Thomæ auctoritate, qd̄ remitto ad fundamentum meũ secundum. Secundo uehementer dubito, an scias quid sit certa spes, cum tua ipsius sententia sit, q̄ homo nescit, an amore dignus sit. Tertio, Hæc cõclusionem ex supra dictis apertã relinquo, q̄ morituris & periculo pressis, licet nondũ sit desperata, prope tamen, ac uelut similis est desperatæ, sal⁹. Ois em̄ timor, pars qdã ẽ desperatiõis.

¶ Decimam septimam, ubi ex p̄sequenti animabus augeri necessario charitatẽ, dixi. tu pulcherriõ Aristotele mihi occurris, q̄ uno incõuenienti dato, plura mihi contingerent. sed nõ mi

nus absurdū esse, q̄ timorē seruilē in animabus posui, q̄ charita-
tis argumentum. Deinde tu q̄ optimas tuas cōuenientias prose-
cutus cum b. Thoma, contrarium asseris. nihil allegans aliud
(pro more tuo) nisi noua uocabula. scilicet, q̄ animā secundū
Thomam, sunt uiatores secundū quid, non simpliciter. Quis
dixit tibi & Thomæ, esse eos uiatores secundū quid/ nō simpli-
citer? An Aristoteles in Elenchis suis? quis temeritatem (ut tu
uocas) tibi permisit, scrutandi eius, ad quod nulla suppetit no-
bis ratio, naturalis præsertim, cum non dispuēs sed definias? An
illa tua fortissima ratio, qua dicis. Alioquin, bonū esset eis,
diu esse in purgatorio, ut perfectiores & cōsumatiores euaderēt?
Hoc argumentū credo nō posse fieri nisi a Thomista, tantū ha-
ber acuminis. Nam ex eo etiam sequeretur, bonū esse, ut null⁹
sanctorum moreretur. Et ut martyres usq; in diem iudicii, car-
ceres & unguas sustinerēt. quia si charitas potest augeri in statu
in quo sunt, bonum est, ut diu in illo maneant. hoc est, sem-
per moriantur pro Christo, quo perfectiores euadāt. Hac tu (ut
dicis) nō sequēs uocum nouitates, sed uestigia sanctorum.

¶ Decimā octauam, ubi uidebas me petere auctoritatem
scrip. uel ratiōis/omittis, nisi q̄ auctoritate sanctorum (plurali-
ter) id est sancti Thomæ, dicis fieri argumentum probabile.
Concedo esse argumentū probabile, id est dubium & dialecti-
cum, cui nō sit necessariū accedere fide. Et hac tua professione
obstrictum uolo, ut quoties mihi diuum Thomā adducis, sine
scrip. sine patribus, sine ecclesia, sine ratiōe loquentē, memor-
sis, te dialecticum nō Theologum agere, id est, probabilia tan-
tummodo tradere, nō credibilia. Quid ergo? Hoc pacto iā
omnino conuenimus in unum, et finis est disputandi. quia hoc
quod affirmas tu, ego nego, uis ergo ut sistamus? nam dein-
ceps, præter diuū Thomā nihil ponis, nisi, q̄ aliquādo me cō-
uictis insectaris. ubiq; autē inuidiosum Pontifici me facere stu-
des, sed transiliam breuiter.

¶ Decimā nonam præteriens, dicis idem, quod supra ad
decimā quartā & decimā quintā dixisti, quo & ego te remitto.

¶ Contra uicesimā dicis, summū Pontificē posse remittere
pœnā tam impositam, quā nō impositam, ut edocet diu⁹ Tho-
mas. oppositum autē dicere, est hæreticum, & contra priuilegiū

datum
pra Ce
naueri

¶ CA

¶ CA

confut

purgat

nem no

purgat

propof

¶ CA

supra tr

ibi dixi

ex attri

tritio s

re dolo

um gra

tia. Et a

stoli in

cere no

gratia

¶ Se

posse er

ego cre

nis & n

pœnarū

potest c

dolor c

perient

¶ CA

confite

Secu

uenias,

et si illi

saluten

¶ CR

certum

datum Petro . Respondeo, Nego, & ratio negandi dicta su-
pra Con. quinta. Hæreticus autem ero, si postq̄ Ecclesia determi-
nauerit, non tenuero.

¶ Ad Vicesimā primā / me couitio pungis, ideo transeo.

¶ Ad Vicesimā secūdam, ea dicis quæ supra Con. quita sunt
confutata. Nego esse factum, & doctrinā Eccl̄iæ, relaxari pœnas
purgatorii per uiam indulgentiæ, q̄q̄ admiror / q̄ hanc ppositio-
nem nō approbaueris, qui superi⁹ docuisti & admisisti, An̄ias in
purgatorio non soluere Canonicas pœnas, ut dicit mea hac
propositio .

¶ Ad uicesimā tertiā, longo uerborū tractu repetis id, qd̄
supra tractatū est, propositioē VI. de attritione & cōtritione, qd̄
ibi dixi, hic dictū putā. Non est enim fundamentū Theologicū,
ex attrito fieri p̄tritum uirtute Clauium, sed erroneū. deinde at-
tritio seu dolor ille imperfectus, non est idem quod uelle habe-
re dolorem & gr̄am dei. Sed uel est simulatio fallax, uel est initi-
um gratiæ uerissimū. Sicut B. Aug. ait. Desyderiū gr̄æ ē initiū gra-
tiæ. Et alibi. Velle esse iustū, est magna pars iustitiæ. Immo Apo-
stoli in eo gradu permanserūt. Ro. VII. Velle mihi adiacet, perficere
non inuenio. Non ergo attritionis, nec liberi arbitrii, sed
gratiæ est tale desyderiū, aū omnē uirtutem Clauium .

¶ Secundo facillime admitto, q̄ dicis, Indulgentias cōferri
posse etiā imperfectissimis, nec hoc negat mea ppositio, immo
ego credo, q̄ remissio pœnæ sacerdotalis potest conferri indig-
nis & non p̄tritis. Sensus aūt meus est. q̄ nulla omnium omnino
pœnarū, tam a deo impositarū / q̄ ab homīe, nisi perfectissimis
potest dari, immo nullis in hac uita. manet enim pœna mortis,
dolor cordis &c. Et nullum est dubium in hac propositione. Ex
perientia teste, & omnium sententia.

¶ Ad Vicesimā quartā. Negas falli populū, si modo attriti
confiteantur &c. quod ut supra de attritione dictum est / reiicio.

Secundo q̄ addis, alia opera bona non esse relinquēda ppter
uenias, cum nullus pro certo sciat, se uenias affecutū. Itē, quia
et si illi ueniam nō psequunt, pium tū opus faciūt, quod eos in
salutem disponit.

¶ Respondeo. O miserū patrociniū ueniarū. obsecro, si in-
certum est psequi nos uenias, quid facimus? quid doces? Ap̄tus

prohibet, ne in incertum curram⁹. Hæc tua apud me uerissima sunt, immo apud omnes. Hinc est, quod ego tota fiducia suadeo hominib⁹, ut relictis ueniis, inuicem bene faciant. quia hic sunt certi, sese gram dei psequi. Illic uero incerti, an gram hominis psequant^r. Hic tandem dicis & sentis ad omnia uota mea, immo plusq^{uam} uolui. Ego qui hæreticus, perfidus, erroneus accusor, nunq^{uam} tam uiliter de indulgentiis locutus sum, nec loqui uolo.

Quid est quæso donum incertū, nisi nullū donum? Quare ergo tot pompis irritatur uulgas, ad incertū suū bonū, quod certissimū bonū sine pompa potuit induci? Hoc modo peius fallitur, nō maior pars popli, sed tot⁹ popul⁹. Quid si ego ista dixissem?

¶ Secundo. Vbi nunc est potestas Papæ, Vbi uirtus Clauium, si non nisi incertū operant^r? Iam Chrus nihil dedisse uiderur Ecclesiæ, qui nihil certum ei dedit. Eo scilicet peruenit res ecclesiæ studio scholasticæ Theologiæ, ut quæ donata sint nobis, nesci amus. & id profiteremur nos nescire, contra Apostolū. i. Corin. iiii. Sed uide meas decla. Credo me id effecisse, ut intelligi possit, quid clauis, & quid non operentur, idq^{ue} non incerte, sed certe.

Tertio. Altera lacinia frigidi huius patrocini tui, miserarū ueniarum est hæc. q^{uod} & si illi uenias nō consequantur, tamē piū opus faciunt &c. Volo pmere, quæ hic cogito, tu quæso uide quid dicas, & quid inde sequatur. Hoc dico interim, nō potest populus ad piū opus induci, nisi spe incerta ueniarum? Dic hoc populo & uide, si unum obulum pro tali ueritate conseruaris. Quis em̄ p incerto, certū labore? Idō necesse est p̄conib⁹ ueniæ, hæc ueritatē nō docere. Et tñ nō fallit maior pars popli. Ad has impias fabulas peruenim⁹, dū docem⁹ poplos nō in certissimā & nudissimā misericordiā dei, sed in pprias iusticias incertissimas, immo nullas confidere.

¶ Quarto, sic ueniæ essent p mortuis solidiores q̄ pro uiuis, quia tua sententia psunt defunctis certissime, uiuis autē incerte. Et tamē p uiuis sunt principaliter & directe instituta. Q^{uia} si directe non sunt nisi incertæ, quō quæso certæ fiunt, qñ sunt indirectæ? fateor hæc etiam in Glo. li. V. c. quod aut posita, Primo me mouerunt, ut de indulgentiis dubitarē. Et quō nō dubitarē, cū dubitare iubeat a tātis ueniæ tutorib⁹, doctorib⁹, p̄conib⁹?

¶ Quinto. Vide ne popul⁹ piū opus p ueniis facere doct⁹, nō

faciat
facere
creatur
rum sic
bonum
ad hoc

¶ A
sunt ad
potesta
purgat
nō fuit
rebat,
interce
ciali, u
go est p

¶ A
purgat
plicatio
mam n

¶ A
nō hon
qui anir
plena u

Respo
quando
impugn
runt po
de, & hi
prædica

Hoc tu i
tua & sa
liter pen
nostri d
si etiā ue
didicisti
est id, g
struissim

faciat eo ipso, nisi malū opus. scilicet, si op⁹ huiusmōi alias non
faceret, nisi uenias speraret. Hic patet, q̄ non deum pro fine, sed
creaturā scilicet remissionem pœnæ, in opere suo habet. Nisi ue-
rum sit qd̄ aliqui dicunt, indulgētiās esse pias fraudes, q̄ popul⁹
bonum opus facit ppter deum, & spe placendi deo, prouocatus
ad hoc per uenias.

¶ Ad uicesimā quintam, ea quæ dicis nihil caro, non enim
sunt ad propositum. tu intelligis propositionē meam loqui de
potestate iurisdictionis, quā tamen negavi superius & inferius in
purgatoriū ualere. Ego loquor de potestate operandi, & quidē
nō fuit mens mea, ut sic fallerent legētes, sed tunc sicut occur-
rebat, ita ponebam. Potestas itaq; hæc est, quia Papa generalī
intercessione orat pro defunctis cū tota ecclesia. Episcopus spe-
ciali, ut in diebus communibus. Curatus, in singulis feriis. Er-
go est potestas orandi & intercedendi, de quo alias.

¶ Ad uicesimā sextam, dicis ecclesiam habere potestātē in
purgatoriū secundum sanctos (id est S. Thomā) et hoc per ap-
plicationē meritorum Christi. Respōdeo ut supra, S. Tho-
mam nego.

¶ Ad uicesimā septimam, ardens in defensionē tuorū dicis,
nō hominē, sed merā ueritatem & catholicam prædicari ab iis,
qui animā eo instanti, quo plene factum est illud, gratia cuius
plena uenia datur, puta, quando deiectus est aureus in peluim.

Respondeo, o suauissimā glosam, quis hæc ignorat, q̄ anīa,
quando satisfactū est pro ea, in instanti euolet? Nunquid hoc
impugnauit? quis ista nō credit? Sed & hanc glosam tuā dede-
runt postea tui quoq; fratres Germaniæ. Secūdo, huc attē-
de, & hic responde, ubi urgeris & nodus hæret, An sit hominē
prædicari uel deum, dicere, q̄ anima per indulgentias euolat.

Hoc tu iam iterum, facto & doctrina ecclesiæ, id est opinione
tua & sancti Thomæ/ probas, & non aliter. quāq; tu nō tam ui-
liter pendis animas, q̄ hi nostri. Si quidem tu aureū in peluim,
nostri duodecim quatrinos satis esse dicunt. Tertio, quod

si etiā uerū esset, per indulgentias redimi anīas, qua dialectica
didicisti, eodem momento satisfactum pro anima, quo factū
est id, gratia cuius donatur uenia & ita diuinatis de iis rebus ab-
strusissimis, ac si præsentēs omnia uideretis. Nonne posset fieri

D

ut dum ille nummū iactat, interim angelus sicut Thobix fecit, offerat deo memoriam huius facti, & deinde animam uisitet, & aliqua mora intercedente redimat. Aut aliud fieri, quod nos ignoramus. Quarto aptissimā adducis similitudinem, q̄ talis prædicator sit similis Coco, qui substantiales cibos, accidēta lib⁹ saporib⁹ exacuit. Immo hoc dolem⁹, q̄ Comestores illi, nimis accidentalibus & alienis uerbis adulterant uerbum dei. Deniq̄ iube, ut prædicatores illi hoc modo sua uerba intelligēda doceant, & uidebis eos omni populo sibilum & fabulam fieri, nullus enim ita intellexit. Quare satis uideo, quantū sollicita uerint apud te, ut hanc eorū conscientia, utcunq̄ excufares & leuares, sed frustra.

¶ Ad uicesimā octauam, me detractorem uocas, & eum qui ponit in cœlum os suū, quia deus (inquis) concessit Papæ dare de suffragio pro uoluntate sua.

¶ Respōdeo. Nolo tecū cōuitiis agere mi Pater. Scio q̄ omnia facili⁹ sustinemus, q̄ ueritatem. Tuis uerbis non pōt offendi auaritia, q̄a nō tangis eā, sed tingis & pingis. Nā q̄ Papa possit dare suffragiū, non nego. Sed q̄ suffragiū faciat aīam euolare, hoc interim nego, donec tu aliud probaueris.

¶ Ad uicesimā nonā, primū somnia mea uocas. Deīde ex S. Thomā de pœnā uoluntaria longū trahis sermonē. Et in fine di eis, contrariū si quis asserat, stultus & ridiculus sit.

¶ Respondeo. sum optime contentus, ut tu sapias & rideas, usquequo uoles. Sim ego stultus & ridiculus.

¶ Secundo, Ego quæstionē dumtaxat posui. Tu sicut egregius Thomista (pro more uestro) nec nutum uestris opiniōibus contrariū ferre potes. Nihil tamē profus probas.

¶ Tertio. Ista distinctio B. Thomæ est falsissima, meo iudicio, scilicet, q̄ aliqua pœna ē per quam bonū acquirim⁹, ut quæ est in hac uita. Alia aut per quā nullū bonū nobis accrescit, sicut est mors naturalis & pœna purgatorii, quia licet sine ea (ut ais) nō peruenis ad bonū, tamen bonū nō per eam accrescit.

¶ Respōdeo. Ita loqueris sine iudicio, ac si necesse sit uerbū B. Thomæ oraculū haberi. Cur ergo Apostolus errat, quādo dicit, omnia cooperantur in bonum sanctis? Sed forte ut estis prompti ad distinctiones (id est scripturæ discerptiōes) dices,

q̄ omni
Contra
simo q̄
eius. D
tem, l
te, sum
cat ang
cum fid
ter, nih
narum
& eliga
tas dei
¶ Ad
certæ su
¶ Ad
supra p
pœniter
Respo
liquifses
uenit t
perfecti
absurdi
ponant.
& nūc r
ritate ul
præuen
ergo de
est ullus
supra dix
atritos
¶ Ad
tas uenia
ne. Tu a
Primū fa
Quid
dulgerias
nis operi

q̄ omnia cooperantur scilicet huius uitæ, sic enim soletis elabi.
Contra, Ro. XV. Qui moritur, domo moritur. Et psal. Centesimo quindicesimo. Preciosa in conspectu domini, mors sancto eius. Doleo ego sanctum uirum eo prolapsum, ut neget per mortem, bonum accrescere. Cum sancti martyres, martyrio & morte, summum præmiū & aureolam obtinuerit. Igitur, siue hæc dicat angelicus, siue humanus doctor, insulsiſsimū errorem dici, cum fiducia proclamo.

Quarto, eodem sensu, probabiliter, nihil asserendo, dixi. Animas quoque uoluntaria passione poenarum purgatorii, perfici in charitate. quia necesse est, ut amet & eligant poenas, quas sentiunt deum eis infligere. Hæc enim uoluntas dei est, quam super omnia diligunt, aut certe diligere laborant.

¶ Ad tricesimam, repetis eandem tuam cantilenam, quæ animæ certæ sunt de gratia dei & salute &c. quibus supra respondi.

¶ Ad Tricesimam primam, dicis me superfluum dicere, eo quod supra posuerim perfectissimas consequi uenias. Hic autem uere poenitentes, qui tamen minus rari sunt.

Respondeo, Recte fecisses, si meas propositiones intactas reliquisses. Tu incedis ad Aquilonem, & illæ ad Austrum, adeo conuenit tibi cum intelligentia earum. Tu audes egregie mi pater, perfectissimos discernere a uere poenitentibus? Deinde, quod absurdus est, poenitentes & attritos facis eosdem, nisi obicem ponant. Ista figmenta obicis & attritionis, supra quoque reieci, & nunc reiicio. Humana sunt cometa nuper inuenta, sine auctoritate ulla & ratione. Neminem poenitet uitæ suæ, nisi gratia fidei præuentum, ut tenet una sententia totius ecclesiæ. Quid mihi ergo desit illa poenitentia, quam tu attritionem fingis? nec est ullus tam perfectus in hac uita, qui non egeat poenitentia, ut supra dixi. Tu autem poenitentiam extra ecclesiam uideris ponere / iter attritos dumtaxat, quod est euidentis error.

¶ Ad Tricesimam secundam. Vbi ego docui, ne ullus fideret in literas ueniarum, quippe cum dicat Scrip. Maledictus qui confidit in homine. Tu acutissime uolens unum malum uincere, gemino te perdis. Primum fatuos eos asseris, qui sine operibus bonis tutos se putant.

Quid ergo supra dixisti, quod attritus consequens sacramentum & indulgentias, euolaret / si moreretur? cum talis omnino sit sine bonis operibus? Deinde uideris admittere, quod cum bonis operibus.

Thobiaz fecit,
nam uisitet, &
eri, quod nos
tudinem, quæ
ibos, accideta
estores illi, ni
rbum dei. De
ba intelligeda
fabulam fieri,
nantu sollicita
q̄ excusares &
cas, & eum qui
ffit Papæ dare
r. Scio quod omnia
ot offendi aua
pa possit dare
euolare, hoc in
as. Deinde ex S
ne. Et in fine di
t.
apias & rideas,
u sicut egregius
opinionibus co
/ meo iudicio,
im, ut quæ est
reficit, sicut est
ne ea (ut ais) no
escit.
esse sit uerbu B
s errat, quado
ed forte ut effis
ceptioes) dices,

possint esse tuti, hoc s̄m te Chriſtanū est, s̄m Aug. & Paulū, Pelagi-
anum est. Cum talia opera reuera nulla sint, q̄bus tuti esse possu-
mus. Sed nuda misericordia salui erimus, Vt Ap̄tus Tit. III. Non
ex operibus iustitiæ, quæ fecim⁹ nos, sed s̄m misericordiam su-
am saluos nos fecit. Ita & alibi, sola fidei iustitia gloriatur.

Secundū. Qui uero ex sp̄uali cōmodo eiusmodi literarū con-
cipiunt spem melius uiuendi & moriendi, &c. recte sentiūt, & sic
docentes, recte docent.

Respōdeo. Remissio pœnæ t̄m p̄fertur per l̄as & idulgētias,
dignū ne ergo iudicas hanc, sp̄uale cōmodū uocare? Quid an̄ſa
inde boni p̄sequitur? Nihil profus, & tamē est sp̄uale cōmodū.
Ita luditis uerborum & noīm licentia, donec oīa confuderitis.

Secūdo. quō spes melius uiuendi nascitur ex remissioe pœna-
rū. i. uita ex morte? Mortua res est pœnarū remissio, & ita mor-
tua, ut etiā tuis Magistris testibus, melius sit satisfacere per se, q̄
satisfactionē remitti per indulgentias. Sed quid ego cū tuis nu-
dis uerbis pugno? Spes uitæ melioris ex deo per grām eius uenit.
Gratia aut̄ nō in remissionib⁹, sed in inflictionibus pœnarū po-
tissimū operatur. Vt ad Corint, Virtus in infirmitate perficitur.

Ad Tricesimā secundā. Vbi nihil habuisti quod diceres, id
uoluisti conari, ut me Pontifici odiosissimū faceres, cuius me de-
tractore iniustum, falsum, erroneumq; debatteras. Euidēs signū
est destituti a ueritate, furor, & indignatio.

Respondeo tibi semel p̄ omnibus. Summi Pontificis potestātē
honoro, sicut decet. Vestras aut̄, uel opiniones, uel adulationes
p̄tēno. ideo hui⁹ p̄clusionis meæ (hanc em̄ nō disputo) p̄trariū,
libera fronte h̄refim p̄nuncio. Non est in manu hom̄is recon-
ciliari hominē deo, nec Papa p̄t grām dei iustificatē donare,
ut tota sentit Eccl̄ia. Cuius cōtrarium, nullus fuit tam fœdus h̄e-
reticus qui doceret.

Secundo. ut tuis p̄conibus utcūq; succurras, iterū fingis distin-
ctionē, pro Thomistæ laudabili more. d. Qui uero dicunt (ut
refers) uere dicunt, modo recōciliatio illa intelligat̄ improprie
per amotionem reatus / qui animā a dei contemplatione clare
secludebat.

Respondeo, miror, q̄ nō eadem opera, reconciliationem
illam intelligi doces. Alphabetum Græcum, uel Hæbræū, aut ali-

Quid a
licenti
cur nō
omniū
uerba u
tp̄ doct
uitand
lis est, I
ba uest
uti uerb
diit, qu
cer, q̄ a
dedita
ita dese
Ad
Papa po
Respo
modo,
hæretic
fia, et su
rogatus
tis tot p
b⁹, obs
na, satif
tem face
Ad
or, qui t
Respo
num/qu
asserant
manicū
cedam.
forte. d.
consequ
te) nō m
est p̄dica

Quid aliud, quod non significatur literis & syllabis istis. si ista licentia improprie loquendi permittitur, quid me impugnetur non aliquo sensu improprio, me uera dixisse fingis? cur non omnium heresum insanias uno sinu suscipimus, cum possint eorum uerba uera fieri, si improprie accipiantur? Vbi manet regula illa, quod doctori ecclesie omnis improprietas (quantum fieri potest) uitanda est? Et illud sapientis, Qui loquitur sophistice, odibilis est. Rogo dent mihi tui improprietate tecum ueniam, si uerba uestra non intelligimus ego & populus. Credimus enim uos uti uerbis pro intellectu, non pro illusione nostra. Nisi iterum rediit, quod B. Hierony. in Iohanne Hierosolymitano arguit. scilicet, quod aliud loquuntur sacerdotes, aliud audiunt populi. Vos autem dedita opera, ad improprietatem uertitis uerba. & hoc etiam ita defenditis, ut gloriam uelitis meruisse.

¶ Ad tricesimam tertiam, dicitur quod sit haeretica, quia negat quod Papa possit omnem poenam abolere.

Respondeo & ego per distinctionem, Haeresis accipitur uno modo, pro ut est contra opiniones nudas Thomistarum, Et sic est haeretica. Alio modo, pro ut est contra doctrinam fidei & ecclesie, et sic est catholica. Secundo, spero quod mihi etiam non rogatus concedes, per indulgentias non aboleri mortem, & mortis tot pericula, & infinitas passiones huius uitae. Istis autem manentibus, obsecro, quid magni remittunt ueniam, quam relicta mortis poena, satisfactiunculas temporales remittunt? Sed ex Musca Elephantem facere placuit, utinam non amore Amorreii.

¶ Ad Tricesimam quartam dicitur, Nullum esse declamatorem reor, qui tam stulte docuerit.

Respondeo. Ego non reor, sed scio. Extant enim libelli positionum, quibus id non solum docent, sed ita defendunt, ut contrarium asserant errorem. Idcirco iterum rogo dominum, ut Thomam Italicum & Germanicum sibi discordem, primo concordet, ut sciam utri pugnem, uel cedam. Sed iterum ad solitum refugium uenis, id est, ad improprietatem forte. d. Si qui tamen docerent, quod non contriti, non uane indulgentias consequuntur (quia proderunt contritione, ex post facto accedere) non male docent, apud complures peritos. Ergo id Christianum est predicare? Cur ergo Scriptura nos hortatur, ut quod totius conuertamur?

mus & puertamur. Et nullā dat fiduciā futuræ poenitentia, interim securæ dilatat. Sed omī hora uigilandū docet. Siue ualeant indulgentiæ i futurum, siue nō, nihil curo. Id curo, q̄ p̄ re leuissīma, id est uenis, rem illam grauissimā, & solā necessariā, id est cōtritiōē tam uiliter aestimam⁹, tam frigide curam⁹, ut nō ad nos pertinere uideat, quo tēpore peccator eam obtineat, modo p̄sentes uenias redimat, quas cum sine periculo nō solū differre, sed etiam nunq̄ redimere liceat, sedulo tamē agim⁹, ne differat. si id amore pecuniæ non sit. Cur non tam sedulo agimus, ne p̄tritiōem differat. pprietas hic ne obstat omīa tam acute p̄ ueniarū gloria excogitant. Et impius sum, qui pro gratia dei uel stūpide disputo.

C Ad Tricesimā quintā dicis. q̄ sit hæretica, deīde poenitentiales Canōes euacuet, euertat, & tertiā partē poenitentia satisfactiōē, & oīa iura loquētia de poenitentia, & purgatoriū. Adde q̄so & cœlum & terram, ut omīa comprehendas.

Respondeo. Spero dabis mihi uerū esse, quod per totā Ecclesiam dicit, scilicet posse cōtritiōē homīs tantā esse, ut deleat oēm culpā & poenam. Secundo dabis, q̄ uoluntarie morientes omīa soluūt, & satisfaciūt plenissime. His credo sine indulgentiis & lris adesse remissionē plenariā, & tū me in hoc non esse hæreticū, nisi ap̄ Thomistas forte. Secūdo, debitū ideo dixi etiam iis/qui tam perfecti non sunt, quia Papa minister est Ecclesiæ, quicq̄d p̄t̄ facere fidelib⁹ in salutē, debet sub necessitate salutis, etiā gratis. quod si non fecerit, deus supplebit spero per misericordiam suā, quod homo neglexit per incuriam suam.

Ad Tricesimā sextā. Postq̄ dimissa disputatiōe, quā de participatiōe bonorū Ecclesiæ coeperas, Dicis tādē hæreticū me esse, si dicerem sufficere impleri inuētā poenitentiam a sacerdote sine impletiōe eius/ quæ a deo imponitur, & sic euolare peccatorem non satisfacto prius deo. Sicut dixi, uester iste mos est, si mos uocari possit, tāta cholera aestuare, ut altera pene syllaba hæreticū dicatis. nil nisi hæreticū, hæreticū, hæreticū Thōistæ loq̄ dicit, & tā nihil p̄sus efficitis, nisi qd̄ p̄tra uias frigidissimas & nudissimas opiniones dictum aliqd̄ esse probatis. Ideo mihi de uobis Isaias uidetur dicere. Concipietis ardorē, & parietis stipulam. Et illud Genpilis, Parturiunt montes, nāscet̄ ridicul⁹ mus.

Prim
omni
totū, q
tua, & t
damen

Secur
tus, non
xit. Chi

C. Ad
dicis, s
ratiue, s

Respo
rium Pa
culpam
ad poen
rialiter
in quo
dictum

Ac
uersum
narium
narum
animū
neminē
blasphem
q̄ onage
sputatiō
euertun
rum, q̄ u
id non t
ubi offer
Ita deus
prestari
aris, sciri
esse. Et d
est tam b
essemus;

Primū, ex p̄dictis uidisti, quod de p̄na quam deus infligit, omnib⁹ partibus a te diuersus sum, aliis nixus principiis. ideo totū, quod p̄ra me machiariis, frustra machiariis. nego p̄cipia tua, & te totum a planta pedis usq; ad uerticem, sicut habes fundamenta mea superius posita.

Secundū, nolo ego docere uel doceri in Ecclesia, quod requisitus, non possim defendere, nisi dicendo, Sanctus Thomas sic dixit. Christianus sum, non Pythagoricus.

C. Ad tricesimā septimam, Vtrobiq; damnabiliter me errare dicis, siue de culpa, siue p̄na intelligam. quia Papa nō declaratiue, sed ministerialiter & dispositiue, culpam & p̄nā relaxat.

Respōdeo, Hæc supra cōfuta satis sunt, quia ante ministerium Papæ, & ante eius dispositionem, oportet remissam esse culpam, Nihil enim ualet tua fictitia attritio. Secundo, quoad p̄nam a deo inflictam, Papa nec dispositiue, nec ministerialiter se habet, ut remittatur. Hoc enim pertinet ad forū dei, in quo Papa, p̄ter intercessionem, nihil iuris habet, ut satis dictum est. nec contrarium est determinatū ab ecclesia.

Ad tricesimā octauam, tandē plenus fiducia, premo peruersum doctorem, deinde detractorem uenialiu (ne dicā) uenialium p̄dicatorū & Pontificis, proclamas. deinde negas bonarum disciplinarum p̄ceptis institutum. Oportet me tandē animū meū & lectoris mei instituere, ut sciamus cū Thomastis, neminē posse loqui, nisi paratū, altero uerbo cōuitium, crimē, blasphemā, audire. Diligitis em̄ opinionis uestre sensum plus, q̄ onager suum foerum. Audiam⁹ ergo istā magnificā tuā disputatiōis Bullam. Duo (inquis) p̄cepta tenes falsa, quæ uenias euertunt. Vnum, q̄ uera contritio aboleat omnē p̄nam. Alterum, q̄ uera cōtritio p̄nas p̄ligat semper. primū impugnas, & id non nisi bene institutorū Theologorū paradigmate, scilicet, ubi offendens hominē, restituit in amicitia, non sine emenda. Ita deus, lege cōmuni, abolita culpa, uult peccatorū emendam prestari &c. Primū, si esses bene institut⁹ Theologus, ut gloriaris, scires iudiciū diuinū & humanū, dissimilima & contraria esse. Et deum, si remittit, totū remittere. quōd homo, quia non est tam bonus q̄ de⁹, non facit. Deniq; sic Ch̄sus docuit. Vt filii essemus patris, non reddentes, nec requirentes malū pro malo,

sed beneficientes malis. Si filios oportet esse tales, quanto magis ipse pater talis est. Ideo lex ista communis, quam tu (pace tua dico) fingis, non habet locum, nisi in opinionibus tuis. Nec unquam legis a deo peccatum remissum / reseruata poena, praesertim ea, quam Papa remittere possit. legis autem semper contrarium, quod omnino poenam & culpam remittit, fat habens uindictam, si homo noua uita torus ei seruiat. Igitur legem illam communem, qua utitur deus remittendo peccatum, ille doctius & uerius tradit, qui dixit, Sacrificium deo spiritus contribulatus, cor contritum & humilatum deus non despicias. Immo de industria praueuiens, dant uestram sententiam & legem, dices. Quonia si uoluisses / sacrificium / dedissem, holocaustis non delectaberis. Ad idem est Isa. I. psal. XLIX. & Michae. VI. & multa alia loca scripturae. ad uestram sententiam autem nulla prorsus. Secundo, iterum inuidiam mihi conflare auhelas, quando me accusas, quod eneruem & euacuem uenias, Hoc (salua tua reuerentia) non uerum dices. Ista enim est sententia mea, quod cum satisfactio sit (omnium sententia) melior, quam indulgentia. dico, quod bona opera, quae pertinent ad satisfactionem, sint praefenda ueniis. praesertim, cum ueniae sint, nec praecipua, nec consultae, ideoque nec meritoriae, nec utiles ad salutem. Quia ubi non praecipuum, ibi nec obedientia. ubi non obedientia, ibi nec meritum. ubi non meritum, nec salus. Sunt enim licentiae ac permissiones quaedam, ut olim libellus repudii, & nunc permissio litium & iurgiorum forensium. Ideo dolere me confiteor, quod has res leues, tanto boatu ardemus uulgo persuadere. quod cum sine exhortatione pronum est ad permissiones, summis uiribus persuadendum fuit ad meliora, id est, ipsam satisfactionem. At hoc modo, cum uideant praesones ueniarum, quaestum funditus periturum, prudentissime hanc melioris persuasionem / non modo omittunt, sed omni studio caelant quoque, Nec multum prodest, quod dicitur (causa uerbi) uenias quidem non ualere ad meritum seu salutem, ualere tamen ad celerem satisfactionem & poenarum extinctionem. Sit sane ita, sed nihilominus redit id / quod prius dictum est, quod adhuc melius sit, etiam poenas & satisfactiones non extinguere aut remitti, cum in hoc, non nisi optima opera remittantur, scilicet oratio, ieiunium, eleemosyna, Haec enim sunt partes satisfactionis, quas remitti, si audes bonum asserere, audebis etiam, id quod nihil

est, op
horren
ra. Sicu
uirgo n
separen
paucos
C A
uel Aug
ceptum
guis du
dare pro
quoniam mer
cauende

C R
uolui /
bas' An
go, si m
os tuum
optimam
astruitur
ne deus,
detraber
doce me
re poenas
Quia un
melius e
nem. qu

Seque
dant a b
mea nihil
ma, pro
miseram
lia, & da
quod poena
us tenui &

Tertio
retardam

est, optimū dicere. Igitur uenias querāt / qui uolunt. sed ex-
hortentur plus ad meliora, idest, ad ipsa optia satisfactiōis ope-
ra. Sicut uirgini permittit Ap[osto]lus nubere, Hortatur autē magis, ut
uirgo maneat. Tales & tam discretos uenias Buccinatores, qui
separent preciosum a uili / si dederis, nihil est, quo dissentimus.
paucos autē dabis, aut aliquot ex ipsis, mendicos facies.

¶ Ad Tricesimā nonā, cū S. Thoma (timui eim, ne cū S. Paulo
uel Aug) cōfutare conaris, altere meum (ut dixisti) falsum præ-
ceptum, sciūcet, q[uo]d uera p[en]itio, p[en]as querit & amat. Et distin-
guis duplices p[en]as (sicut et supra fecisti) Primo, q[uo]d diu p[en]as
dare pro sceleribus / est alicuius boni allatiuū (ut in p[re]senti uita
q[uo]niam meritorium est) uera p[en]itio amat p[en]as, ad merēdum & p[re]-
cauendum a peccatis, sine tamen p[re]emptu ueniarum.

¶ Respondeo. Gratias ago tibi q[uo]d maxias. Nunq[uam]d ego aliud
uolui / q[uo]d q[uo]d tu hic dicis? Cur ergo supra hoc p[re]ceptū falsū asse-
bas? An idem apud te diuersis locis / & uerum & falsum est? Ro-
go, si mihi nō uis credere, crede aliq[ui]n ueritati (ut Aug. ait) per
os tuum loquenti tibi, fortassis ignoranti & inuito. Admitto
optimā istā confutationem falsi p[re]cepti mei, qua uerissimū esse
astruitur. Sequeris. Quia utrunq[ue] melius est, q[uo]d altere &c. Mag-
ne deus, q[ui]ta est uis ueritatis, ut oim se fortissime tueatur, per os
detrahentiū sibi. Tu q[uo]d bonis es disciplinis institut[us] Theologus,
doce me quæso, quō hac duo simul stare possint, amare & q[ui]re
re p[en]as & satisfactiōes, siml[iter] etiā remitti / & q[ui]rere indulgētiase
Quia unum illo[rum] (ut ais) sine altero minus est, utrunq[ue] autem
melius est, idest, ut siml[iter] satisfacias, & simul omittas satisfactio-
nem. quod est aliud nihil, q[uo]d cum ratione (ut ille ait) insanire.

Sequeris. Vbi uero p[en]æ nullum bonū afferunt. Sed retar-
dant a bono gloriæ, p[en]æ nō assumuntur &c. De his cōclusio
mea nihil dixit. sufficit mihi, q[uo]d etiam tuo testimonio sit uerissi-
ma, pro hac uita. Nisi q[uo]d iterum doleo Diui Thomæ uicem, &
miserā suæ discordiæ sortem. Quia hanc p[er]clusionē probat i Ita-
lia, & damnat in Germania. Secundo istud figmentū tuū est,
q[uo]d p[en]æ i purgatorio nō afferant bonū. p[er]trarium enim superi-
us tenui & defendi, usq[ue] ad determinationem Concilii.

Tertio. Ratio tua nihil ualet, q[uo]d etiā p[en]æ & opera hui[us] uitæ
retardant a bono gloriæ, & tamē assumunt, immo (ut quidam e

E

tua festa, doctissim⁹ Doctor Iohannes Taulerus ait) Si cœlū coram te apertum esset, adhuc intrare non deberes, nisi primū uoluntatem dei super introitu consuleres, ut etiā in gl'ia, non quæ tua sunt / q̄ras. Sed hanc sententiā uerissimā & Theologocissimā, absit, ut probet Scholastica Theologia.

¶ Ad quadragesimā primā, dicis uerū me docere, & gratias ago. Addis tñ, q̄ non minus caute sunt improbādæ & restringēdæ ueniæ in p̄iudiciū Aplicæ facultatis. Et tu quoq; ueḡ hic dicis. Immo, nec caute, nec incaute sunt improbandæ, sed permittēdæ, ut querat qui uolet, tantū, ne magnum quis se consecutum confidat, quin maius potuerit consequi.

¶ Ad quadragesimā secundā & tertiā, conaris id persuadere, q̄ Pontifex per uenias puocat ad pium opus. Et melius esse op̄ pium cum ueniis, q̄ alterum solum.

¶ Mihi longe alia mens est. Melius puocaretur fidelis ad ipsā satisfactionē sine ueniis (ut supra coactus es cōcedere) idest, ad multa bona opera, q̄ q̄ prouocatur ad unum illorū cum ueniis (id est remissione multorum) permitto tamen ueniis ita prouocari. Sed dico, q̄ sit incōporabiliter min⁹, ideo mea cōclusio uerissima. Secundo erroneum est, q̄ opus cum ueniis, uel gr̄a ueniarū melius sit, q̄ sine ueniis. Quia si satisfactio est multa & optima merita, quō opus unum, cum tot meritorū remissionibus melius erit, q̄ ipsa tot merita. Loquamur quæso cum iudicio & Chriana libertate. Neq; enim poteris dicere, indulgentias aliud esse, q̄ remissiones satisfactiōis-rursus, satisfactiōē nō potes aliqd̄ asserere, q̄ multa bona opera, ieiunii, orationū, elemosynarū. Sufficit ergo, quæsumus, ut permittamus per unum opus bonum, multa bona opera remitti. non etiā eousq; cōmendemus, ut melius esse unum multis/credatur. Tertio idem ē/qd̄ deinceps dicis, q̄ cæteris paribus, melius est dare Elemosynā gratia ueniarum, q̄ gratia meriti præcise. Idest, melius tibi uidetur, ut homo, uno bono opere & merito, faciat se uacuum multis bonis operibus. erroneum hoc & impium esse (pace tua) credo. Semper tu id conaris, ut ueniæ, nō permissiones & licetiæ quædam, sed perfectiones esse uideantur. Scis autē, q̄ licentia oīs / nullā habet laudem, nec exhortationes, nisi q̄ nō peccatum est, & infirmorū / potius pigrorum solatium. Immo, ut ille

ueriffi
quom
eas to
autem
proba
duo b
uero u

Ref
ris ten
multo
optim
scilicet
(idest
quor s
latio c
sta res
peranc
horren
sumps
uenias
opinio
sæ pat
cere, n
nes int
deo pr
nihil e

¶ A
dicis,
cet nor
tibi ag
quia d
cato .
fia? C
dit uif
linqui
nabit
na imp

uerissime dixit, Licetia omnes deteriores sumus. Ira in ueniis, quomodo potest melior fieri (cōcomitāter ut tu dicis) qui per eas tot meritis fit minor? & solum permittitur esse deterior. tu autem & suadere uis, ut sit deterior. Sed uideamus tamen probationē tuam. quia ibi (inquis) scilicet in opere pro ueniis, duo bona sunt. scilicet meritum & sublatio impediētis. Hic uero unicum est &c.

Respondeo, q̄ studiose claudis oculos, & in aperta luce quæris tenebras. fateor, duo bona sunt ibi, id est, meritū, & remissio multorū meritorū, quod bonū est pigritiæ carnis, & damnū optimū / optimorū bonorum. & sublatio quidem impediētis, scilicet ad peiora. Secūdo, hic, id est in opere sine ueniis, (id est permanēte satisfactiōe) nō unicum est tantū, sed tot, quot sunt in tota satisfactiōe / quæ est optima & meritoria, sublatio omniū impedimentorū gloriæ. Et quid multa? si tua dicta recte intelligeres, uideres tibi esse causam assumptā uituperandi bona opera, & laudandi remissiones eorundē. quod horrendissimum est in ecclesia audiri. Ideo cum fiducia, mihi sumpsi causam laudandi bona opera, nō tamen uituperandi uenias. Abstrahē uocabula hæc, indulgentias, uenias. & relicta opinione rem intuere, & uidebis, te nō bonū, nec bonæ causæ patronum. Quid enim potest, etiā ipsa ecclesia, ex ueniis facere, nisi remissionē satisfactiōnū? Quid autē potest satisfactiōnes intelligere, nisi optima opera meritoriaq; pœnas, & ipsa a deo præcepta? Quid ergo magnificare præsumim⁹, quod in se nihil est / nisi permissio deterioris, ne peccetur ab infirmis?

Ad quadragesimā quartam, Nouus interpret scripturæ dicis, pauperi posse negari elemosynā sine peccato mortali, licet non sine ueniali. ideo conclusionē meā falsam &c. Gratias tibi agit, ut optimo patroño, insignis illa bælua Phylargyria, quia discit, se posse negare petenti elemosynā sine mortali peccato. Proh dolor & horror horrendus, quid audim⁹ in ecclesia? Cur ergo Ioānes dicit charitatē nō manere in eo, qui claudit uiscera sua a proximo suo? An charitas etiā recedens, nō relinquit peccatum mortale? Immo Christus in iuditio, cur dānabit eos, qui esurientē non cibauerūt &c? Sed forte in persona impropiistarum ista dixisti. Est aliquis sensus uerus, quē ex

India forte adduces postea, ideo interitū expectabo. **Q**uod si dixeris, tunc cum ueniali peccato negari, quādo pauper nō eger, aut alias iusta est causa. Breuiter, si est iusta negādi causa, sine peccato negatur, sin est nulla, peccatum mortale est/negasse. Sic Euangelium, sic Apostoli loquuntur. Secundo, cur nō pari, immo maiori studio exquiris, quomodo liceat uenias nō redimere, ad salutē inutiles & nō necessarias, qui tam periculose & acute exquiris, quomodo bona opera liceat omittēre, sola necessaria & utilia ad salutem, deniq; præcepta ab ipso deo? An obsequium deo te arbitraris præstare, si calūnieris præcepta dei & bona opera, tantum, ut uenias, nec a deo, nec ab homine præceptas, efferas immodice? Finge nullas esse uenias in ecclesia, sed omnes per se satisfacere, sicut olim fiebat. Rogo, utra facies tibi placeret? ueniarū an satisfactionum? Vel ergo, tu non recte intelligis indulgētias, uel mala simulationē moliris calumniam bonis operibus.

CAd quadragesimā quintam, Iterum distinguis (ut uideris tibi) sufficientius, bona temporalia necessaria, Et tandē cum Thomistis nostris cōsenties, dicis. Necessaria secundo modo danda pro elemosynis, sed solum in extrema necessitate.

Rogo, ignosce mihi Reuerēde Pater, uror enim nimis, q̄ textum Apostoli Iohānis de necessitate, perditissime trahis ad necessitatem extremā, Quis dedit tibi potestatem, necessitatem illam, extremā facere? Sic diabolus insidiosissimus hostis, etiā sacras literas nobis illudit & perdit. Det domin⁹ Ihesus Christ⁹, ut nullus hominū, tibi & omnibus, qui hanc glosam tenent / tribuat, nisi dum perueneritis ad extremā necessitatem, ut discatis, scripturā sanctam incorruptā relinquere / uel penuria. Istam libidinem & luxuriā corrumpendæ scripturæ, iam ferme trecētis annis patitur ecclesia incomparabili damno suo, a doctoribus scholasticis.

CSecundo, Conclusionē meā ueram relinquis. Verū non capis quod uolui. tu in hoc recte sapis, q̄ necessaria secūdo modo, potest homo pro ueniis dare, quod admitto. Sed nostri uenales præcones, de necessariis primo modo, suadent hominib⁹ dare p̄ ueniis. Horū enim uox & literæ (exempli grā) sunt hæ. Si haberes unam tunicā/uendere deberes, ut uenias redimeres, nec hoc

ptenti f
alicun
dicante
sunt: im
impude
tantum
de satis,
nō tū u

CTer
ne dicis,

CAd
quia pp
beas, ad
sed ex Pa
scz, ut si
perio iub
incōpara
rat. Hac t
futurus
sibi creda
rio & po

CSecū
bis Roma
cessariæ, c
bū dei au
Meliusq; e
chiales ne
mus, dum
lem Basili
sandi rati
num, etia
licam S. Jo
forte ad h
inde & Pal
piis operib
onū. Quar
uinis réplis
Petri iuuen

ptenti suadent, ubi quis necessario prió modo nõ habuerit, tñ
alicunde mutuet, aut mendicet, etiã si sit uxor. deide fratres mē-
dicantes quoq; suadent, ut corradant sine licentia pecunias. Hæc
sunt: mi pater: illa porrenta, quæ apud nos crassantur. nihil nisi
impudentissimæ & rapacissimæ auaritiæ negotium hic agis, in
tantum ludibriũ Ecclesiæ Romanæ, ut hæc sola esset causa abũ
de satis, ut uniuersæ ueniæ tolleretur. nec me falsa dicere credas,
nõ tñ uox & fama extat, sed & libri eorũ, i qb⁹ hæc passim legũt.

¶ Tertio. omnia quæ suades & dicis, ea opiniõe uel simulatio-
ne dicis, q̄ ueniæ sint aliquod bonum, de quo satis supra.

¶ Ad Quadragesimã septimã, cum tibi esset uerissima, tamẽ
quia ppositũ tibi fuit / nullã nõ mordere, licet nullos dentes ha-
beas, ad insignem adulationẽ Papæ uersus, admittis esse uerã,
sed ex Papa monstrũ faciens, tribuis ei utriusq; potestatis apicẽ,
scz, ut sit fil Pontifex & Imperator. Ita autẽ tribuis, ut possit im-
perio iubere p fabrica S. Petri, ut pro cõmuni bono. Nunc autẽ
incõparabilem modestiã ei interim appingis, q̄ petit & remune-
rat. Hæc tua molliissima sed nocentissima adulatiõe / id agis, ut
futurus aliq; Põrifex, laudum huius modestiæ pertæsus, ius
sibi credat esse deglubendi totius orbis Chriani, idq; cum impe-
rio & potestate.

¶ Secũdo dico. q̄ Basilica sancti Petri, est cõmune bonum ur-
bis Romæ. Nostræ autẽ Basilicæ sunt nobis utiliores, & magis ne-
cessariæ, quia non possum⁹ oēs ad Basilicã S. Petri cõuenire, uer-
bũ dei audire, & sacramẽta percipere, (qua sola causa ædificant)
Meliusq; esset, q̄ Basilica Sancti Petri nõ ædificaretur, q̄ q̄ Paro-
chiales nostræ Ecclesiæ desolarentur. id autẽ agi uidemus & dole-
mus, dum oĩm Ecclesiarũ subsidia / per indulgentias, ad insatiabi-
lem Basilicã S. Petri trahũtur. Quare istas tuas frigidissimas cau-
sandi ratiões, scz, q̄ Basilica S. Petri est totius Chriani populi bo-
num, etiam rident Germani, sicut iustũ est. Cur non magis Basi-
licam S. Iohannis matrẽ Ecclesiarũ, etiã bonũ cõmune uocant: sed
forte adhuc in futuris annis restat, ut oĩnes Ecclesias Rõanas, de-
inde & Palatia, nouissime, & muros, & plateas, & pões, nostris
piis operibus, grã ueniæ factis, ædificemus. ut nõ sit finis exacti-
onũ. Quare: mi p̄: Ego sic ut debeo / suadeo homib⁹, ut primũ
uiuis tẽplis bñficiãt / deide suas Basilicas, nouissime Basilicam S.
Petri iuent. quia uestre Ecclesiæ non sunt nobis necessariæ.

E iii

¶ Ad Quadragesimā octauā adeo impingis, ut ueritate cōfus, non possis inuenire qd dicas. tandē ad hanc descendis inep-
tiam. d. Tu Martine, si habuisses a dño nro bonū Episcopatū, cū
plenaria indulgentia ad Ecclīe tuæ reparationē, forte dulciori-
bus uerbis abundasses. & quibus detrahis, uenias extulisses.

¶ Respondeo, forte & tu spectas me ex anio tuo, quod conii-
cio ex eo, q̄ tam molliter adularis. Si ego ad Episcopatū aspira-
rem, certe non ea loquerer, quæ tu impatientissime audis. An
ignorare me credis, qua uia Episcopatus & sacerdotia ī urbe ob-
tinentur, qñ hanc pueri in om̄ibus plateis orbis cantant? Deniq̄
nunc facta est rex fœdissima Roma. omitto reliqua, quæ hic, ue-
lut tremēs & a ueritate fractus, disperdis potius q̄ loq̄ris.

¶ Ad Quadragesimā nonā. Eadē salua uenias utiles astruis,
sed occasionaliter. scilicet, dum ania ex hoc in ḡarūactiones as-
surgit. Quasi esses Rhetor, tam uarios & exquisitos locos inue-
nis. Cur nō etiā ad Balatū ouis dicis assurgere aniam occasiona-
liter, ad ḡarūactionē? Aut q̄ laus ista ueniæ, qñ etiā de pœnis
& malis iubemur laudare deū? Sed piget me pigra ista & inania
cōmenta uersare. Illud uero q̄ uigil aduertisti, q̄ mihi ipsi cō-
tradixerim, ut qui uenias hic utiles, superius autē aliter uidear as-
serere. Dico utiles pigris, sicut oēs permissiones sunt utiles, ne
peccent si licentiā non haberēt. Dico inutiles ad profectū salu-
tis, quod pro tua uigilantia debueras ex eo uerbo intelligere,
ubi dixi, si non in eas confidant.

¶ Ad Quinquagesimā, assumis causam p̄dicatoꝝ uenialium,
sed astute, quia non credis talia p̄dicata. Deinde Pontificē cōmē-
das, qui tam innocens sit, ut nullus uiuat aut operetur indecēter
Tertio inueheris, q̄ fraternā monitionem non p̄miserim.

¶ Respōdeo. si nō sunt p̄dicata talia, aut nō credis, qd æstuas
ut defendas? Sine in uentū me disputasse. ¶ Secundo. Scio &
ego optimū nos habere Pōtificē Leonē Decimū, et uelut Danie-
lem in Babylone, ut cui sua inocētia, uitæ periculū aliqñ fecerit.
Sed tu quæso dic mihi. Quis unq̄ tam innocenter uixit, ut null⁹
alius nō inique mō, sed nec indecēter operat⁹ sit, aut uixerit sui-
deris (nescio qd) maximū adulari uoluisse, sed inter dicendū,
& uerba, & sens⁹ te defecit. Forte uoluisti dicere, q̄ Leo Decim⁹
id agit, ut nullus indecenter uiuat, qd cū uideres impossibile, in-

ter uerba

Secu-

prius eu-

monuist

rifex in I

quæstor

tes sunt,

uitia nec

Mihi n

ueri. Sed

tur, q̄ irat

cepissent

li quæso

moneam

tum noc

Tertio

terra, test

¶ Ad

dicta uol

¶ Ad

tionē, qd

¶ Resp

me dispu

pæ sunt u

cōtra egis

tafiaris. Si

lui tanger

nō solū d

sent, qa ha

persuades

Quoties

rium esse,

ac si solæ e

Tu cogita,

xu & appar

tam magr

līas, mox e

ter uerba mutas sensum, & orationem sine sensu relinquis.

Secundo dic mihi. Quis a disputatore unquam exposulauit, ut prius eum moneret, protra quem disputat? Cur etiam tu non prius me monuisti, quoniam tot nominibus criminum me foedare parabas? Cur Pontifex in Decretis suis, non prius monet, quam statuit contra abusum quaestorum? Ego in communi disputavi, neminem nominavi. Si innocentes sunt, quod quoniam tangitur? Ergo nemo predicet Euangelium, uitia neo carpat in publico, nisi prius ostiatim singulos moneat.

Mihi miraculum est, eos esse innocentes. & tamen meis uerbis moueri. Sed uere est illud Diui Hieronymi, quoniam uitia communiter arguuntur, quod irascitur accusator est sui. Denique quod monitione mea receperunt, qui etiam te patrono usque hodie perstant innocentes? Noli quaeso mihi mandare, ut innocentes moneam. Si uis autem ut moneam, iam alio accusatore non egent, quia tu patronus eorum nocentes confiteris.

Tertio. quod autem haec facta sint (licet tu non credas) testis est tota terra, testes & extantes libri. quod autem id fecerint, ipsi uiderint.

¶ Ad Quinquagesimam primam, sicut eadem repetis, ita eadem tibi dicta uolo, nisi quod me, per talenta loqui dicis, quod transeo.

¶ Ad Quinquagesimam secundam dicis. Vanam esse meam conclusionem, quod ita probas. Quia nullus tam stultus sit, ut sic faciat.

¶ Respondeo. Quid ad te quaeso, si nullus est tam stultus? sine me disputare (ut dixi) uel inuentum. Nunquid ideo Decretales Papae sunt uanae de abusionibus quaestorum, quia tu nullum quaestorem contra egisse defendis? Sed pro senectute forte, ita & loquaris, & phantasiaris. Si nullus est qui sic perfidit in litteras, nullum tetigi. Eos qui sunt, uolui tangere, quos ego non unum, sed plures noui. & adeo stultos, ut non solum de avaritia redemptio, sed de sua quoque salute certi sibi essent, quia has litteras haberet. Deinde. Cur tuis Clientulis non etiam persuades, ut aiam suam impigneret, pro proteritio & satisfactione?

Quoties tibi: rogo: dicendum est, Impium & auaritia ministerium esse, quod pro ueniis, tam exquisite, tam magnifice omnia tentantur, ac si sola essent. rege. & pro necessariis ad salutem, prius uix mutaret. Tu cogita, an simplex populus non discat perfidere in litteras, tanto luxu & apparatu commendatas? Magnam enim cogitent necesse est, quod tam magnifice proponitur. Tu qui interim doctus es, non fidendum in litteras, mox etiam simplicem populum eadem per seipsum discernere & in-

telligere p̄fidis, contra tot & tantorum persuasiões & irritabula?
Tandē mihi minaris, maledicta, irrisiões, censuras. Quas r̄ &
quare: noli miari mi pater. Ch̄sus uiuit, nō solū uiuit, s̄ et ā reg-
nat, nō solū i cōlo, s̄ etiā i Roma, q̄ tūlibet ip̄a furiat. Si male
dicar p̄ ueritate, b̄ndicā d̄m. Nō separabit me Censura Ecc̄liæ
ab Ecc̄lia, si iungat me ueritas Ecc̄liæ. Malo esse a te & similibus
(si ita perstes) maledict⁹ & excōicat⁹, q̄ tecū b̄ndict⁹. Nihil habeo
qd̄ possim perdere. domini ego sum, si perdor/ d̄no perdor, id
est inuenior. Alium ergo quare/quem terreas.

¶ Ad Quinquagesimā tertiā. Stultū & ridiculū me uocas, interi-
tu sapiens dicis, Crebra raris cedere, & annalia festa Sanctorum
celebriora esse, q̄ sabbatum uirginis matris.

¶ Respondeo, Quo quo mi pater? Aut pluius describit arcus,
aut flumen Rhenū, sed nūc nō erat iis locus. Primū, non sunt
rara ap̄d nos, s̄ p̄tinua indulgentiarū negotia. Deinde, q̄ p̄por-
tio, ut uerbū dei / qd̄ instantissime p̄cepit Ch̄sus p̄dicari, cedat
raris indulgentiis? Si Ch̄sus ita nō iussisset, staret tua similitudo.

Item nō pōt Papa iubere silētiū uerbi dei, qd̄ semel emissum,
nō est alligatū, sed nec factū a Papa unquā legi. Per idē Respon-
deo ad sequētis cōclusionis futilem p̄futationē, ubi tu sermonē
ueniag / esse uerbū dei p̄tēdis, s̄ improprie, scilicet, cū declarato-
riis & hortatoriis. si uerbū dei dicis, q̄cqd̄ cū uerbo dei dicis, oēs
hæretici, oēs d̄mōes, oēs hoīes, nō loquū̄ nisi uerbū dei. Quia
nihil tā absurde dici pōt, qn̄ uerbū dei misceri possit. Ego dico,
q̄ sit uerbū hom̄is, & de remissiōe hom̄is platū. q̄a uerbū dei ē,
qd̄ fide iustificat cor, & gr̄am iustificatē p̄fert. sicut Ro. I. Virt⁹ dei
est i salutē om̄i credēti. Verbū aut̄ ueniag, nō iustificat, nihilq̄ cō-
fert animæ, nisi q̄ dat licentiam pigritandi in bonis operibus,
propter infirmos.

¶ Ad quinquagesimā quintam, dicis hanc & similes esse pue-
riles, uiri stomachati, & inferētis os in cōlū, & cōtra stimulū
calcitrātis. R̄ndeō ueḡ est, apud Syluestrū & Thōistas d̄taxat.

¶ Ad quinquagesimā sextam, auctoritate Thomæ, dicis the-
sauros ecc̄liæ / esse merita Christi, inq̄tū satisfationes. Et idē
per idem probas, & dicis, q̄ S. Grego. dedit aliquādo indulgen-
tias, ut cōiter dicis, nō pōt p̄bari. Ideo nec S. Thomas aliquid
in hac re efficit. Ego quidē, nō cū uniuerso ort̄ e me disputaturū

obtulit.
ideo n
perdux
ita uolu
disputo
dubia s

¶ Ad
paululū
contra
eximie
innocen
Auaritiā
uide por
nocentia
qd̄ lasan
tia Pōtū
nocētēs
dis? Det
niis mei

¶ Ad
dente di

¶ Ad
om̄ib⁹ p
nolis/no
mihi tu
rim inno
ut tm̄ de
ut more
timi Por
uocē Ro
laxisse P
ctiōe decl
mordes
fero, q̄ ta
declinass
totū signi
& ego te

obtulit. quia nesciebam, quod positiones meae essent tam late negatura, ideo noli mihi arrogantiam hanc ascribere. Casus me in has res perduxit, ex quibus, cum silentio me eripere non possum. forte deus ita uoluit. Ego tamen istam conclusionem non asserui, sed & adhuc disputo, expectans concilii determinationem, sicut & omnes alias quae dubiae sunt, aut in controuersia haerent.

C Ad quinquagesimam septimam, mire quod pungeris, quod auaritia paululum momordi. Nam & tu quoque patientius ferre potes, si contra scripturam pugnaris, quae contra Auaritiam, Ideo & hic Pontifici eximie adulatus, inuidiam mihi conciliare festinas. Quid mihi innocentiam Pontificis obtendis? Nunquid ego eam ignoro? Aut si Auaritiam taxo, nunquid ideo Pontificis innocentiam mordeo? Tu uide potius, an impius sis in Pontificem, quod auaritia & Pontificis innocentiam in unam rem conflas, dum morsam auaritiam, idem astruis quod laesam Pontificis innocentiam. immo sub praetextu innocentiae Pontificalis, irrephensibile nobis defendis auaritiam. Si sunt innocentes tui Clientuli, non mordentur a me, si nocentes, cur defendis? Det tibi dominus, ut aliquando rectius iudices, melius uideas, & a calumniis mei abstineas.

C Ad Quinquagesimam octauam eadem repetis, quae in antepcedente dixisti. Tua enim sunt uerba, ideo transeo.

C Ad Quinquagesimam nonam, iterum totus ardes, ad deo in ceteris omnibus patientior es, praeter ubi auaritiam tango, quam tamen uelis, nolis, non possis negare Romae uersari, ne dicam dominari. ut mihi tu quoque prope fias suspectus, quod magis lucra quam animas cures. interrim innocetissimum Pontificem, ad inuidiam meam commendas, scilicet, ut tamen deus innocetiae operculum facias nequitiae. Id enim anhelas, ut mores Romae arguere neminem sinas, nisi te interprete simul optimi Pontificis innocentiam laesisse probetur. Quid uis? patronum te uocem Romanorum flagitiorum? Cur tu ipse non te quoque interpretaris laesisse Pontificem, quod aperte scribis Romanum deum a primaeua perfectione declinasse? Sine me tuis tecum artibus agere. Clerum Romanum mordes? At Pontifex est pars & quidem nobilior, Cleri. Ve tibi mihi sero, quod tale ac tamen Pontificem non solum lapsum, sed a tota perfectione declinasse, & in perfidiam & haeresim abiisse, palam asseris. Id enim totum significat declinare, scilicet, a perfectione. Vides ne quod pulchre & ego te Auxiliis istis posse opprimere, si ad laeri & calumniari uelle.

F

¶ Quæ ad Sexagesimã cū sequēte dicis, transeo. Nihil eñ dī-
cis, qđ non dictū sit prius. Ego p̄babiliter posui, qđ Thezaurus ī
dulgentiã sit ipsa Clauis, ut in declara. Similiter transeo. Sexage-
simã tertiã, qđ admittis eam esse ueram, non tamē sine calūnia.

¶ Ad Sexagesimã tertiã, quartã, quintã & sextã, cū ueras esse nō
neges, neq; negare possis, Miror, qđ ita exandescis, & totus ignis
efficeris. Mirabiliorē disputatorē nō uidi, ut quem p̄pones uerã,
plus mouent q̄ falsã, cū tñ ueritas q̄ratur disputãdo. Igitur sim
Canis, filius Canis, dicax, nō excusat̄ ab anathemate, nec metis
compositã, & si qua plura, pro modestia tua senili habes,
modo uera me saltē mōmordisse p̄cedas, si negas dixisse. Hanc
satyrã merui, nō qđ falsa, sed qđ uera dixi in auaritiã. Nō credi-
dissem Romanã auaritiã, tam tenerã & impassibilē esse, immo
tam ambiciosam & arrogantē, ut innocentia optimi Pontificis
uideri uellet.

¶ Ad Sexagesimã septimã dicis, me deserto Pontifice etiã do-
nis sp̄s sancti detrahere. Ego miror te senē adeo feruere, ut nec
me, nec te intelligere possis. Ego nō dixi uenias nō esse utiles,
sed anĩã esse utiles nego, nisi quo mō licetia & permissiões uti-
les sunt. quod aut tu id blasphemiã dicas, nihil curo.

¶ Ad Sexagesimã octauã, Excusandos cēses eos, qui uenias
astruxerint maximas gratias, sed per Hyperbolen. Obsecro, cur
& me nō aliqua figura censēs excusandū, qui nihil assero, sed so-
lum disputo? Cur tibi facis, qđ mihi nō facis? Deinde, si sunt
per Hyperbolen excusandi, cur nō etiã sunt per Cyrologiã accu-
sandi? cū ueritas hac figura q̄ maxime gaudeat, & ipsa, q̄ op-
tīme ueritatis doctores deceat, Illam uero, ubi potest, fugiãt.
Immo id unice q̄ror, qđ per Hyperbolen sunt loquuti. Si autē
uobis permittitis: mi R. P. improprie & hyperbolice, & quoquo-
modo libuerit, loqui, Cur nō & Iohãne Reuchlin integrū & eru-
ditū uir, eadē aequitate tractastis, & aliqua figura eū excusastis?
Aut si in hūc tam rigidi fuistis Cēsores, ut in syllabis innoxiiis,
inueniretis uenemū, certe nō permittef uobis, tam larga & libera
figurãdã locutiōis licentia, ut falsa dicta pro libito seminare &
interpretari possitis. Aut si qua ueniã uobis dabitur, dupla huic
debetur. & eo absoluto, uos rei permanebitis. Secūdo, noua
usus distinctiōe, putas me inexcusabilē, quia uenias appellauef

rim n
licet
addic
tionē
cis ad
uigila
¶ T
amaru
¶ A
sum al
niarū
stra cri
leucul
uiles fi
(ut sun
dic, cu
licet, q
bus nō
honori
passion
¶ In
nolui,
¶ In
lem fac
me Iron
hic locu
Arrige a
ce sed p
licet Eu
xii. Nō i
grati as u
adeo stu
cut uirtu
sit q̄ priu
manu P
expedire
nia. Mel

rim minias gratias, cū sint, & alia gratia, & dona minora, scilicet bona fortuna &c. Si mente fuisses quiesca, uidisses, cur hæc addiderim, ad gratiā dei & crucis pietatē cōparatā, Ego cōparationē feci ad crucē, Hanc quasi nō uideas, nouā cōparationē facis ad bona fortunā. Si sic ad iniquitatem & calumniam tantū uigilas, quis poterit tibi uerax uideri?

¶ **C** Transeo, q̄ in Sexagesimā nonam cum tribus sequentibus, amarulentus euomis.

¶ **C** Ad Septuagesimā tertiam, nō nego quidē posse omnē casum absolui potestate clauis. Sed insanā esse dixi & dico, pro ueniarū magnificentia, q̄ nihil profunt ad uitā, tam horreda mōstra criminū, in exēplū uocare. & pro magnitudine potestatis, leuicula facere. Ex qua insanissima ueniarū cōmendatiōe, fit, ut uiles fiant cōtritiōes & uera pœnitētia. Boni p̄dicatoris est, p̄tā (ut sunt) magna p̄dicare, ut misericordia dei magnificet. Aut dic, cur nō pro cōtritiōis magnificentia, simile aliquid dicūt? scilicet, quia nō pecunias, sed paupertatē hi sermones afferūt. In rebus nō necessariis, nec utilibus ad salutē, sed tantū permissis, honorificū putas, i Ecclesia dei tot Auxesib⁹ tonare. cū nec Ch̄i passionē, sic uelit Ecclesia p̄dicari?

¶ **C** In septuagesima quinta, nō dixi Papā minorē Petro, imo nolui, ut Papā & Petrū, negarēt maiores gr̄as h̄re / q̄ sint ueniarū.

¶ **C** In septuagesimā sextā, ut nihil omittas, quo me execrabilem facias Pōtifici, & eū tibi unī adulantissimo ppitiū, fingis me Ironice, de tanto Pontifice loqui. Vides ne, quātus sit mihi hic locus inuehēdi in te, in tuā pene dixissem, Sed reprimo me, Arrige aures & audi, si saltē domi eas habes. Ego dico nō Ironice sed plane, q̄ oīs Papa habet maiores gratias, q̄ ueniarū sint, scilicet Euangeliū & gratias curationū, & oīa, q̄ scribunt. i. Corī. xii. Nō in persona sua, sed in potestate sua, idest, eo modo quo gratias ueniales habet. Nā & si sedulo dissimulas, nō tamē credo adeo stupefcis, ut uenias Papā in persona sua habere dicas, sicut uirtutes personales, nisi dixeris, q̄ deposit⁹ Papa etiā oīa possit q̄ prius. Igit̄ qcqd est in Ecclesia donorū & misteriorū, dixi in manu Papæ esse, ut ordiet, mittat, ponat, sicut corpori Ecclesie expedire uideret. Hæc aut̄ sunt incōparabiliter maiores gr̄æ q̄ ueniarū. Meli⁹ facit eū Papa, si unū bonū pastore, unī Ecclesie p̄fecerit,

¶ si omnes similes indulgentias dederit. Tu autem in personam tuam huius
Leois Decimi inter, sicut decet graphicum adulatorum, intelligis in ver-
bis alienis, quicquid uolueris, & tu detractor & calumniator esse non uis.

¶ In Septuagesima septima mihi non credis, quod ad me per hoc
nobis non sit satis, omnia illoque optimi consulis, nisi quod respector perso-
narum, mea solius / pessimi consulis.

¶ In Septuagesima octaua, nec excusatione me dignaris. Quod
est istud nouum Syluestrinum forum, in quo reo negat excusationem? Sed
oborto collo rapit ad abiurandam haeresim, sit, siue non sit haereti-
cus? Sed ubi uera mea non potes negare, saltem personam meam omni
studio pretendis opprimere. utinam tecum mihi liceret, & corpusculi per-
mitteret imbecillitas, coram de iis rebus proferre. Non dubito me tamen
tibi ostensurum, ut saltem modestius deinceps disputares. Haec facta de
proponibus. Caetera credo uideris / aut uidebis, in declarationibus meis.

¶ Ad Quaestionum uero laicorum consultationes uolui quiescere, sed in-
cidit & permouit perspectum iam tuum ingenium, & audium uictoriae,
& impotens pugnae. ideo si possum, paucis respondebo.

¶ Ad primam, cum longum illud Tarantara induxisses, ubi inter
caetera etiam meritum congrui, & preparationem hominis ad gratiam, neces-
sario procedere docuisses infusionem gratiae. Quae haeresis iam quod per
Ecclesiam praualida, copiosissime profudit a B. Aug. contra Pelagianos. &
in nostra Uniuersitate cepit explodi. Tandem commemoras iustitiam di-
uinam non permittere euacuari purgatorium. Et hoc probas autoritate
sanctorum (Thomae) Ex ipso enim caeteri Theologi & Canonistae suserunt.
His itaque percussis, cum quaestio ista laica adhuc staret, scilicet, quod
Charitas & necessitas essent causae iustissimae euacuandi purgato-
rii: et hic totus nodus esset. Hunc sic soluisti fortiter, dicens. Cha-
ritas autem Pontificis, & necessitas animarum, non est efficax ratio sic re-
laxandi iustitiam diuinam, quam deus talis necessitatis conscius, & infini-
tae Charitatis ac misericordiae uisceribus plenus, sanxit. Haec tua
solutio, omni glacie frigidior, Et (ut tuis disciplinis utar) peti-
tio principii tantum effecit, ut si quis uelit tibi credere, sit quietus.
qui nolit autem credere, nihil audierit nisi uacua uerba. Quid enim
istis uerbis respondisti, nisi quia deus non uult charitate & necessitate esse
causas sufficiens? Et non probas deum id non uelle. Quia si deus pecu-
niam, aut quodlibet temporale (nisi forte non sit conscius etiam temporis)
efficacem reputat causam, Cur non etiam Charitatem ipsam, in qua omnia

illa ordi
reportat
uoluit.

res mudo
mitur u

charita
secto te
pfitear f
glia, q
Secur

soli sati
facultat

dentia,
Haec em

nihil em
causa. A

aliis. Ho
nomiat
tioib9 m

deuotio
dices. Q

¶ Ad
rursum
uelimus

¶ Ad
na. Resp
nolo tua

pote erra
etiam prob
hoc dicit

es equi
Ad Q
eas. Hoc
Comest
des diu
te & uol
¶ credun

illa ordinari uoluit? Nunc si ego quaererē, Cur ergo pecunia, aut
repor. is res, est causa efficax eadē pricipii petitiōe, dices, De⁹ ita
uoluit. Si de uolūtate ergo dei disputandū est, Scimus, q̄ nulla
res mūdi sic placet, ut charitas. & qđ charitati nō donat, nō p̄su-
mitur ulli alteri causā donare. Si aut̄ alteri donat, multo maxie
charitati. Et sic patet, qđ etiā tu mecū succūbis in ista q̄stione. Ob-
secro te, crede mihi, sunt & in laicis iudicia, et tanta, ut ego me
p̄stear ferme ter in istis q̄stionibus succubuisse, Et nihil retulisse
glia, q̄ qđ sibi uerba a me data dicerēt, sicut & tu hic facis mihi.

Secundæ solutio, multo frigidior & uanior est, nulli nisi tibi
soli satisfaciens. Priā (inqs) causa est, qđ uł porrigēs forte non fm̄
facultatē ppriā porrexit, uel nimis parce porrigit. Tolle ista acci-
dentia, & pone, qđ de ppriā facultate & sufficienter porrexit.
Hæc em̄ a te dicunt, tanq̄ lubrico, qđ tēpus redimas, & exitū q̄ras,
nihil em̄ sunt ad p̄positū. Ergo nō est causa, m̄to min⁹ prima
causa. Alia, qđ suffragia, si nō p̄sunt iam redemptis, p̄sunt tamē
aliis. Hoc nō q̄rebat, sed hic est nodus. An omittēda sint officia
nomiatim p̄ aiabus oblata, an noīa eorū nō p̄nunciari, nō i ora-
tiōib⁹ memorari oporteat? Hic respōde, qđ si omittēda sunt, oīs
deuotio uulgi deficiet, & sacerdotes fame p̄ficiantur, nisi forte
dices. Quid ad Romanos, qđ Germani moriunt̄.

Ad tertiam iterum dices, non esse causam sufficientē, cui
rursus opponitur charitas, ut supra, & permanet quaestio. nisi
uelimus nuda uerba Syluestri pro oraculis habere.

Ad quartā. Mihi p̄ regla tradis, factū & dictū Ecclīæ Roma-
næ. Respōdeo. Si de uirtuali & representatiua tua Ecclīa loqueris,
nolo tuā regulā. Quia, ut supra dixi, Ex c. Significasti. Talis Ecclīa
pōt errare. Vniuersalis aut̄ Ecclīa nō potest errare, ut doctissime
etiā probat Card. Came. in primo Sen. Deinde, Nec Papa usq̄
hoc dicit aut facit, qđ tu factū & dictū Ecclīæ uocas. promptul⁹
es æquiuator hui⁹ nomis Ecclīa, ideo maxie mihi suspectus.

Ad Quintā dices. Vbi multæ sunt diuitiæ, multi q̄ comedūt
eas. Hoc est qđ querūtur, qđ Roma quærit saturare pecuniis suos
Comestores, & totū pene deuorat orbē. Cur nō minuunt̄ come-
dētes diuitiæ? In fine iteꝝ facis ex Papa Imperatorē i potesta-
te & uolentia. Sed Maximilian⁹ & Germania id nō nquerūt, ne-
q̄ credunt. fortissime aut̄ id negāt Turcæ & Tartari. frustra quo-

q̄ celeberrimū illd̄ & cōmune bonū, qđ est lapides & ligna, nobis iactitas. Non enim per hoc soluuntur laicorum quaestiones.

¶ Ad Sextam, sum tibi Haresiarcha, quando quidē potestatem tibi arrogas baptisandi mei/ut uolueris. Ago in gr̄as, q̄ ueram esse dicis, nihil remitti iis / q̄ perfecte sūt p̄triti. Et scio non oēs esse tales. Sed nō ideo intrant purgatoriū, q̄a p̄nas debent quas Papa possit soluere, ut probabiliter tenui & teneo.

¶ Ad septimā dicis, q̄ duo bona adderent, Vnū, q̄ necesse esset fideles toties repetere causam, gr̄a cui⁹ dant ueniā, puta Eleemosynā &c. Scimus: mi pater: q̄ uos libeter uideretis, causam istā, una hora milies repeti. Hoc fere in Auaritiā bonū cecidit. Nos quærim⁹ de bono dātis, qđ si est datio Eleemosynā, meli⁹ id fit sine ueniis & gratis, q̄ p̄pter ueniā, ut supra dixi. Tu autē semper imaginaris, ueniā esse aliqđ bonū. Altere bonū (ings) remitteret nouus reat⁹ p̄nae, si qs post ueniā incidisset.

Respondeo, q̄ iste reat⁹ meli⁹ tollit, sine ueniis. quia ueniā nō sunt pro peccatis uenialib⁹ necessariae. Si autē de mortali reatu intelligis, iā nullū est istud bonū, nisi ceteris quis in die peccet mortaliter, qđ nullus facit uere p̄nitens.

¶ Ad octauā, q̄ Papa suspēdit ueniā & literas, dicis id fieri, pro structura oīm p̄clarissima. Et haec tibi uideat esse iusta suspensionis causa. Nec mirē, nō em̄ nisi q̄ Rōm̄ sunt curas. Ego autē dico, sit illa structura honorabilior oib⁹, certe nra Ecclesia sunt magis necessariae. Ad pompā mūdi solū respicis, q̄si tūc Ecclesia sit p̄clare p̄uisa, si ligna & lapides in magnū erexerit cumulū. cū si uelletis, possitis ipsi Romani, Pontificē opulētissime iuuare. Sed aliorū sit iuditiū de tuis solutiōibus. Ego fateor, me nihil ex iis habere, qđ Laicis reddam, nisi maiores quaestiones.

¶ Ultimo tribuis Pontifici iterum, ut sit uirtualis Ecclesia, & Imperator, & Pōtifex, potēs & brachio seculari cōpescere &c. Ista opinioe tua stante, uelle doceri, an etiā sitis homicidā? Cur ergo iura nō permittūt Ecclesiae, ad corporalis uitae periculū, p̄nitentiā imponeret? Sed haec alias & ab aliis. In fine dico, non me terrebis ampullis, & miaci strepitu uerborū tuorū. Si occidor, uiuit Christus dominus meus & omniū, qui est benedictus in secula. Amen. Ecce mi R.P. cursim & duobus diebus, tibi haec reddidi. quia uisa sunt leuicula / quae tu opposuisti, ideo ex tē-

pore,
dere,
forte
ceptus

¶ M

Fo
Fo
Fo

Fo
Ibi
Fo
Fo

Fo
In
Fo
In

Fo.
Et fi

Fo.
Ibid

pore, & ut in buccā uenit, tibi respōdi. Si uolueris deinceps retū-
dere, uide, ut Thomā tuum armatiore producas in harenā. ne
forte tunc nō ea modestia excipiaris, qua hac congressione ex-
ceptus es. Repressi em̄ meipsum, ne malū redderē p malo. Vale.

¶ Mendæ aliquot in hoc libello cōmissæ, sic emendantur.

In A.

Folio secundo a tergo, uersu decio .lege, in legē p̄cī &c.
Fo. III. a tergo, uersu uicesimonono .lege, Sexto, Libera &c.
Fo. III. a frōte, uer. uicesimonono .lege, Thessalonicēsisibus

In B.

Folio. I. a fron. uersu undecimo .lege, positiones &c.
Ibidem, uersu decimoquinto .lege, Ad p̄positionem &c.
Fo. II. a tergo, uer. uicesimo tertio .lege, talē, percepta &c.
Fo. III. a fron. uersu decimonono .lege, colamus. &c.

In C.

Fo. III. a fron. uersu ultio . lege, scilicet non &c.
In eodem a tergo, uersu. II. lege, charitatis augmentū.
Fo. III. a fron. uersu tricesimo .lege, quartā &c.
In eodē a tergo, uersu nono .lege, qd̄ ad certissimū &c.

In D.

Fo. II. a tergo, uersu uicesimo .lege, Ad tricesimā tertiā &c.
Et sic deinceps numerū sequentem, si op⁹ est, accōmodo,

In E.

Fo. III. a fron. uersu. I. lege, necessaria
Ibidē, uersu decimo nono . lege, futurus &c.

¶ Si præter annotatos: Lector: errores, alios quoq̄
deprehēderis, p̄ ingenio tuo (ut soles) tractato.

Disputatio
facij & C. vlogst.

533

Ad Dialogus

Syluestri Prieratis Angri
Palatii de potestate Pape

x-rite colorchecker CLASSIC

